

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos dvidešimt aštuntojo seimo, įvykusio 2005 m. spalio 7-9 dienomis Čikagoje, atstovai ir garbės svečiai. Pirmoje eilėje Zuzana Juškevičienė, Lietuvos Garbės konsulas Vaclovas Kleiza, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Saulius Kuprys, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Petras Buchas, Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, Liucija Mažeikienė, Antanas Mažeika, Lietuvių Tautininkų sąjungos pirmininkas Gintaras Songaila.

Z. Degučio nuotr.

RUSIJOS PREZIDENTAS ĮSAKĖ SUNAIKINTI ČEČENŲ KOVOTOJUS

Maskva, spalio 13 d. Neramumai Nalčiko mieste prasi-dėjo apie pusę dešimtos ryto vietos laiku, kai daugiau nei šimtas kovotojų vienu metu surengė išpuolius milicijos nuovadose, kalėjime, Federalinės saugumo tarnybos (FSB) būstinėje ir Nalčiko oro uoste.

Netrukus po to pasigirdo šūvių pliūpsniai, miestą sudrebino granatų sprogimai. "Šaunamaisiais ginklais ir granatomis ginkluotų ekstremistų grupelės šturmavo pastatus. Ataka atremta, kovotojai išsi-skklaidė", - ITAR-TASS naujie-nų agentūrai sakė šaltinis teisė-saugos struktūrose.

Respublikos prezidentas Arsen Kanokov pranešė, kad išpuolį surengė "Jarmuk" ko-votojai. "Iš viso puolime daly-vavo apie 150 banditų, priklausau-

sančių šiai religinei ir ekstre-mistinei gruputei", - teigė jis. "Jarmuk" 2002 metais įkūrė vėliau žuvęs čečėnų karo lau-ko vadas Ruslan Gelajev. Jos nariai siekia Šiaurės Kaukaze sukurti islamo respubliką. Gruputės veikloje dalyvauja vietos gyventojai ir iš užsienio atvykę asmenys.

Šie išpuoliai laikomi nauju sunkiu išmėginimu Rusijos prezidentui Vladimir Putin, kuris itin griežtomis priemonėmis kovoja su sukilėliais Čečė-nijoje. Anot "Reuters" naujie-nų agentūros, prezidentas iš-puolio aplinkybes tirti pavedė savo patikėtiniui Dimitrij Kozak.

Rusijos prezidentas Vla-dimir Putin davė nurodymą jėgos struktūroms visiškai už-daryti Nalčiko miestą.

"Prezidentas davė užduotį, kad nė vienas kovotojas ne-išeitų už miesto ribų, ir visi, kas bus su ginklu rankose ir priešinsis, **turi būti sunaikinti**", - pareiškė žurnalistams vi-daus reikalų ministro pirmasis pavaduotojas Aleksandr Čekalin po susitikimo su presiden-tu. "Šis prezidento įsakymas bus įvykdytas", - sakė A.Če-kalinas.

Kabarda-Balkarija yra musulmonų gyvenama republi-ka, besiribojanti su Šiaurės Osetijos provincija, kurioje įsi-kūrusiame Beslano mieste čečėnų kovotojai 2004 m. rug-sėjo mėnesį užpuolė vietos mokyklą ir įkaitais paėmė šim-tus žmonių, reikalaudami Ru-sijos pajėgų pasitraukimo iš Čečėnijos ir nepriklausomy-bės. Per įkaitų išlaisvinimo operaciją tada žuvo daugiau nei 300 žmonių, pusė iš jų - vaikai.

ELTA

A. MERKEL TAPS VOKIETIJOS KANCLERE

Berlynas, spalio 10 d. (Lietuvos radijas). Vokietijos konservatorių pirmininkė Angela Merkel pareiškė, kad ji bus nau-ja šalies kanclerė ir koalicinės vyriausybės vadovė. "Kanceliariją perims Sąjunga", - sakė A. Merkel kalbėdama apie Krikščionių demokratų sąjun-gą, šiai susitarus dėl didžiosios koalicijos su pasitraukiančio kanclerio Gerhard Schroeder socialdemokratais formavimo.

Tuo tarpu G.Schroeder ne-užims jokio posto koalicinėje vyriausybėje, pranešė šaltiniai Socialdemokratų partijoje. Pasak jų, G.Schroeder informavo SDP vadovybę, kad nepaisant socialdemokratų raginimų dirbti vicekancleriu, jis nesieks jokio posto kairiųjų ir dešiniųjų, A.Merkel vadovaujamoje vyriausybėje. "Tai neįeina į mano planus. Mano karjera eina kita

linkme", - sakė jis partijos nariams. Tačiau SDP partijos vadovas Franz Muentefering negalėjo patvirtinti, kad G. Schroeder atsisakė bet kokio vaidmens vyriausybėje.

Praėjus trims savaitėms po to, kai rinkėjų valia A.Merkel krikščionys demokratai minimalia persvara įveikė G. Schroeder Socialdemokratų partiją, šaltiniai abiejose parti-jose sakė, kad jau sudarytas susitarimas dėl valdžios pasidalijimo. A.Merkel teks vadovauti didžiosios kairiųjų ir dešiniųjų koalicijos vyriausybei, kuri formuojama pirmą kartą nuo 7-ojo dešimtmečio ir kurioje svarbius postus turės socialdemokratai.

Vokietijos krikščionių demokratų partijos vadovė Angela Merkel teigė, kad dviejų

(Nukelta į 2 psl.)

A. BRAZAUSKUI TINKAMIAUSIAS "MAŽEIKIŲ NAFTOS" PIRKĖJAS TNK-BP

Vilnius, spalio 11 d. (ELTA). Premjeras Algirdas Brazauskas mano, kad tinkamiausias "Mažeikių naftos" akcijų pirkėjas būtų Rusijos koncernas TNK-BP, kurio 50 proc. akcijų valdo Didžiosios Britanijos milžinė BP. "Viskas linksta į tą pusę. Mes jai suteikiame pirmenybę deryboms, mes pradedame intensyviausius derybas su šita kompanija", - A. Brazauskas pareiškė interviu Lietuvos radijui.

Premjero teigimu, Vyriausybė turėtų priimti protokolinią

sprendimą ir pradėti intensyviausias derybas su TNK-BP. Jo teigimu, šį nutarimą palaikys visa valdančioji koalicija. Pasak jo, ši bendrovė daugeliu parametru atitinka Vyriausybės keliamus reikalavimus pirkti 53,7 proc. akcijų iš "Jukos". Toks sprendimas padarytas pagal Vyriausybės turimą medžiagą, kurios ši viešai neskelbs, nes joje yra konfidencialios informacijos apie pretendentes į "Mažeikių naftą".

"(Jei ją skelsime - ELTA),

(Nukelta į 4 psl.)

SEIMO REZOLIUCIJA UŽ KARALIAUČIAUS KRAŠTO NUGINKLAVIMĄ

Seimas spalio 13 d. po įtemptų diskusijų pritarė rezoliucijai dėl Rusijos orlaivio "Su-27" avarijos. Rezoliucija įvertinta politiškai.

Rezoliucijoje Seimas ragina Vyriausybę siekti nuolatinės NATO oro policijos misijos virš Baltijos valstybių. Taip pat siekiama išsiaiškinti, ar tinkamai veikė Lietuvos pareigūnai, Rusijos kariniam lėktuvui pažeidus Lietuvos oro erdvę. Kaip ir anksčiau atkreipiamas dėmesys, kad Rusijos vykdomi oro erdvės pažeidimai yra pasikar-

tojantys, pasisakoma už Karaliaučiaus srities demilitarizavimą.

Tokiam naikintuvo avarijos vertinimui nepritarė dauguma Seimo Socialdemokratų frakcijos narių, kurie teigė, kad tokia rezoliucija turėtų būti padėta į stalčių ir užmiršta, nes neva rinkėjai nenorėtų, kad ji sugadintų Lietuvos santykius su Rusija, kuri gali pakelti naftos ir dujų kainas. Už rezoliuciją balsavo 63 parlamentarai iš 89 užsiregistravusių, aštuoni pasisakė prieš, o likusieji susilaikė.

Rezoliucijos projekte teigiama, jog Seimas, konstatuodamas, kad Rusijos Federacija ne-užtikrina savo karinių ginkluotų orlaivių skrydžių saugumo, taip pat tokių skrydžių arti Lietuvos ir kitų ES ir NATO sąjungininkių oro erdvės keliamą grėsmę, pasisako už Karaliaučiaus demilitarizavimą.

Taip pat, pažymėdamas, kad NATO oro policijos misija virš Baltijos valstybių yra ypatingai svarbi ir turi būti stiprinama, siūlo Vyriausybei siekti, kad NATO policijos misija būtų stiprinama ir taptų nuolatine.

(Nukelta į 4 psl.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Aukštojo mokslo likimu susirūpinęs prezidentas Valdas Adamkus priėmė du svečius iš Rektorių konferencijos. Kartu su konferencijos pirmininku Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi prof. Vytautu Kaminsku apie aukštojo mokslo plėtrą diskutavo ir Klaipėdos universiteto rektorius prof. Vladas Žulkus. Kalbėta apie aukštojo mokslo plėtros perspektyvas ir problemas Lietuvoje, universiteto valdymo klausimus, taip pat - apie humanitarinių mokslų būtinybę universitetiniame išsilavinime. Daug dėmesio buvo skirta ir galimybėms kuo efektyviau panaudoti Europos Sąjungos fondų lėšas. Pasak prezidento spaudos tarnybos pranešimo, susitikime buvo aptartas įvairių darbo grupių rengiamas aukštojo mokslo plėtros 2006-2010 metų planas ir dėl jo kylantys nesutarimai.

Vilniaus arkivyskupijai artimiausiu metu bus grąžinti trys buvusio Misionierių vienuolyno pastatai, nacionalizuoti 1941 metais. Vilniaus miesto taryba sprendimą atkurti arkivyskupijos nuosavybės teises į minėtus pastatus, esančius Subačiaus gatvėje, priėmė spalio 12 d. Šiuo metu minėti pastatai dar užimti, nes juose įsikūrusi Misionierių ligoninė. Savivaldybės sprendimu ligoninė yra reorganizuojama, jos teikiamos paslaugos bus perkeltos į Mykolo Marcinkevičiaus ligoninę, o pastatai atlaisvinti. Savivaldybės žiniomis, arkivyskupija šiose patalpose numato įrengti slaugos ligoninę. Vilniaus miesto savivaldybės Teisės departamento direktorius Jovitas Elzbergas *Eltai* sakė, kad Bažnyčiai bus perduoda maždaug pusė pastatų, o į naujus pastatus, statytus 1960-1961 metais, nebus atkurtos teisės.

Kauniečiai - turtingesni ir labiau išsilavinę nei statistiniai lietuviai. Tokią išvadą, apibendrinę sociologinius duomenis, padarė pasaulinei rinkos tyrimų kompanijai grupei TNS priklausančios viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės "TNS Gallup" specialistai. "Tyrimo duomenys rodo, kad Kaunas yra perspektyvus ir turtėjantis miestas, turintis daug išsilavinusių žmonių", - *Lietuvos ryto* priedui "Laikinoji sostinė" teigė "TNS Galup" rinkodaros direktorius Edmundas Bražėnas. Kauniečiai išsiskiria dideliu aukštąjį išsilavinimą įgijusių žmonių skaičiumi. Tokių Kauno mieste yra net 24 proc., visoje Lietuvoje - vos 15 proc. Tyrimas atskleidė, kad kauniečiai yra sukaupę ir daugiau turto. Pasak E.Bražėno, 15 proc. kauniečių turi vilą arba sodybą, o 8 proc. - antrą butą arba namą. Tačiau Kaunas kol kas neaplenkė Vilniaus, kuris sugeria didžiąją dalį investicijų, o tai didina ir šio miesto gyventojų gerovę, skatina juos lavintis. Šiuo metu vidutinės šeimos pajamos per mėnesį Kaune siekia 1208 litus, Klaipėdoje - 1133 litus, o Vilniuje - 1437 litus.

Seimo narė socialdemokratė Birutė Vėsaitė siūlo leisti asmeniui, dėl kurio kaltės nutrūksta santuoka, pasilikti vyro ar žmonos pavardę. Seimas pritarė tai numatančiam jos parengtam Civilinio kodekso pataisos projektui. Šiuo metu Civilinis kodeksas numato, kad asmuo po santuokos nutraukimo gali pasilikti savo santuokinę arba iki santuokos turėtą pavardę. Jei santuoka buvo nutraukta dėl vieno sutuoktinio kaltės, kito sutuoktinio reikalavimu teismas gali uždrausti kaltam dėl santuokos iširimo sutuoktiniui pasilikti santuokinę pavardę, išskyrus atvejus, kai sutuoktiniai turi bendrų vaikų. Socialdemokratė ragina Seimą atsisakyti šios nuostatos.

Politinės sumaištys Vilniaus savivaldybės taryboje metu viena naujiena turėjo būti maloni A. Zuokui: trys sostinės savivaldybės konservatorių frakciją palikę politikai žengė liberalios politikos link. Iš Vilniaus miesto tarybos Tėvynės sąjungos (TS) frakcijos rugėjo mėnesį pasitraukę Algirdas Čiučelis, Jonas Endriukaitis ir Arvydas Šaltenis vakar paskelbė steigiantys liberaliojo konservatizmo frakciją, kuri, manoma, remia A. Zuoką. Visų trijų atskilėlių narystė partijoje šiuo metu yra suspenduota.

Kvalifikacinius konkursą "Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos" reikalavimus atitinka ir VI "Europos namai", ir UAB "Viešųjų ryšių partneriai" suburti konsorciumai. Vyriausybės kanceliarija pranešė, kad abu šie dalyviai atitinka kvalifikacinius reikalavimus ir yra pajėgūs kurti Lietuvos įvaizdį. Tačiau Kristinas Taukačikas, "Viešųjų ryšių partnerių" valdybos narys, patikino, kad jie iš šio konkurso pasitraukia, nes dabar konkursas jiems esąs "nebeįdomus". Kęstučio Jankausko, Vyriausybės kanceliarijos atstovo, teigimu, spalio 20 d. bus paskelbtas konkurso laimėtojas arba laimėtojai. O kam atiteks iki 1 mln. litų vertės valstybės užsakymas, paaiškės pasibaigus deryboms. Pasak K. Jankausko, "nugalėtoją lems ne pasiūlyta kaina, o tyrimas apie Lietuvos įvaizdį 27 užsienio šalyse".

Seimo konservatoriai parengė nutarimo projektą dėl Seimo laikinosios tyrimo komisijos ministro pirmininko Algirdo Brazausko šeimos verslo "Crowne Plaza" viešbutyje aplinkybėms ištirti sudarymo. Projektas buvo perduotas parlamentinių frakcijų seniūnams, kurie supažindins su juo frakcijų narius.

Lietuvos Respublikos prez. Valdas Adamkus su valstybiniu vizitu Prancūzijoje. Jį labai nuoširdžiai sutiko prez. Jacques Chirac. www.president.lt

JAV NAIKINTUVAI ATLIKO PIRMĄ KOVINĘ UŽDUOTĮ

Vilnius, spalio mėn. 14 d. (Lietuvos radijas). Radarai užfiksavo netoli Ignalinos atominės elektrinės skrendantį lėktuvą. Dviems Baltijos šalių oro erdvę patruliuojantiems JAV Karinių oro pajėgų junginio naikintuvams "F-16" buvo duotas nurodymas skristi Ignalinos link. Per kelias minutes į įvykio vietą nuskridę naikintuvai apie 20 minučių patruliavo virš IAE.

Nustatyta, kad neskraidymo zoną virš strateginio objekto zoną virš strateginio objekto netyčia pažeidė iš Minsko į Rygą skridęs civilinių oro linijų orlaivis. Kol kas neprane-

šama, kokiai valstybei jis priklausė. Jokių drausminančių priemonių prieš pažeidėją imtasi nebuvo.

Amerikiečių naikintuvai "F-16" žinią apie radarų pastebėtą pažeidėją gavo būdami ore, treniruočių skrydžio metu.

Pasak LNK televizijos, amerikiečių pilotai per treniruotes pakyla ne vėliau kaip per 6 minutes po signalo skristi į užduotį. Reagavimo laikas trumpintas, atsižvelgiant į rugėjo 15 dieną įvykusį incidentą, kai į Lietuvos oro erdvę atklydo ir sudužo Rusijos naikintu-

vas "Su-27". Tuomet NATO oro policijos misiją atlikę Vokietijos pilotai pamatė tik rusų naikintuvo nuolaužas, nors jis iki sudužimo praleido Lietuvos oro erdvėje apie 20 minučių. Teigiama, kad vokiečių pilotai reagavo pakankamai operatyviai, bet būta spragų radarų darbe.

(Atkelta iš 1 psl.)

A. MERKEL...

didžiausių šalies partijų derybos dėl "plačiosios koalicijos" tęsis keturias savaites - iki lapkričio vidurio. "Mes nutarėme, kad oficialiai derybos prasidės spalio 17 dieną ir baigsis lapkričio 12 dieną", - per spaudos konferenciją pareiškė A. Merkel.

SDP artimi šaltiniai nurodė, kad socialdemokratams atiteks užsienio reikalų, finansų, darbo, teisingumo, sveikatos apsaugos, pagalbos ir bendradarbiavimo, transporto ir aplinkos apsaugos ministrų postai.

A.Merkel krikščionių demokratų aljansas taip pat gaus aštuonis postus - kanclerio ir valstybės, ekonomikos, vidaus reikalų, gynybos, žemės ūkio, švietimo ir šeimos reikalų ministrų. Bavarijos - turtingiausios Vokietijos žemės - premjeras Edmund Stoiber perims vadovavimą Ekonomikos ministerijai su padidinta atsakomybe dėl Europos politikos.

Dabartinis gynybos ministras Peter Struck užsienio reikalų ministro poste pakeis žaliųjų atstovą Joschka Fischer.

G.Schroeder partija galės vaidinti svarbų vaidmenį formuojant biudžetą, politiką dėl darbo rinkos ir užsienio politiką.

Nė viena iš dviejų partijų nesugebėjo su savo pageidaujama koalicijos partneriais užsitikrinti valdančiosios daugumos, todėl buvo priverstos pradėti derybas dėl valdžios pasidalijimo.

DVIEJŲ PREZIDENTŲ PASITARIMAS

Baku, Azerbaidžanas, spalio 13 d. Baigęs darbo vizitą Afganistane, Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus trumpam atvyko į Azerbaidžano sostinę Baku ir susitiko su Azerbaidžano prezidentu Ilham Alijev. Abiejų valstybių prezidentai aptarė energetinių projektų įgyvendinimo galimybes, bendradarbiavimą euroatlantinės integracijos srityje bei ekonominių ryšių plėtros perspektyvas.

Azerbaidžano prezidentas informavo Lietuvos vadovą apie šiuo metu įgyvendinamą ypatingai svarbų energetinį projektą – naftotiekio Baku - Tbilisis – Džeichanas – tiesimą. Pokalbio dalyviai sutarė, kad šio energetinio projekto įvykdymas yra svarbus ne tik Pietų Kaukazo regionui, bet ir visai Europai. Šis projektas turėtų būti realizuotas po metų. Abiejų valstybių vadovai taip pat pasikeitė nuomonėmis apie Azerbaidžano ketinimus tiesti dujotakį Šiaurės kryptimi.

Kalbėdamas apie Azerbaidžano siekius tapti Europos Sąjungos ir NATO nare, prezidentas I.Alijevas padėkojo Lietuvai už svarią paramą šioje srityje ir sakė tikintis, kad mūsų

šalis ir ateityje teiks šią pagalbą. "Tikiuosi, kad eisime vienu keliu, nes mums lemta kurti bendrą ateitį", - sakė Azerbaidžano vadovas. Jis pažadėjo dalyvauti kitais metais Vilniuje vykšančiame Naujųjų demokratijų viršūnių susitikime.

Aptardami ekonominio bendradarbiavimo galimybes, abiejų valstybių prezidentai sutarė, kad būtina surengti Lietuvos ir Azerbaidžano verslo forumą, kuris prisidėtų prie aktyvesnių dvišalių ryšių plėtros. "Tai būtų gera pradžia abiejų šalių glaudesniai ekonominiam bendradarbiavimui," – sakė prezidentas V. Adamkus.

Valstybių vadovai pažymėjo, kad rytoj Paryžiuje vyks Lietuvos ir Azerbaidžano rinkimai į UNESCO vykdomąjį komitetą. Balsavimo rezultatai bus žinomi po kelių dienų. Lietuvos Respublikos prezidentas V. Adamkus yra UNESCO geros valios ambasadorius, o Azerbaidžano vadovo žmona Mehriban Alijeva taip pat eina šias garbingas pareigas. Prezidentas I. Alijev pakvietė prezidentą V. Adamkų atvykti į Azerbaidžaną su valstybiniu vizitu.

www.president.lt

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SUGRAŽINTI VALSTYBĘ TAUTAI

Pirmosios Lietuvos nepriklausomybės metais tautininkai vadovavo valstybei trylika metų. Nenuostabu, kad ir užsienyje jie buvo žymūs mūsų politinio ir kultūrinio veikimo srityse. Amerikoje ir dabar jie tebėra veiklūs ir teigiamai nusiteikę mūsų bendrųjų tautinių tikslų atžvilgiu. Nors tautinės veiklos siekiamas atkurtoje nepriklausomoje Lietuvoje sunku, bet ir ten jie daro viską, kad ateityje tautos sąvoka nebūtų užmiršta ir kad kosmopolitizmas neįsivyrautų visuomenėje. Tačiau Amerikos lietuvių visuomenėje šis sąjūdis yra veiklus, ką liudijo ir 2005 m. spalio 7-8-9 dienomis vykęs Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 28-asis seimas Čikagoje. Seime suvažiavusiems atstovams Centro valdyba visada praneša apie savo atliktus darbus, o skyrių vadovai papasakoja apie savo veiklą, aptaria svarbesnius Sąjungai ir mūsų visuomenei rūpimus klausimus, gvildena, diskutuoja politinius, kultūrinius, besikeičiančioje aplinkoje, reikalus. Maždaug tokiu pat būdu vyko ir šis jau dvidešimt aštuntasis suvažiavimas, pasižymėjęs sumanaus pirmininko Petro Bucho vadovavimu ir jo valdybos narių bendru darbu.

Malonu buvo išgirsti organizacijų sveikinimus Tautinės sąjungos nariams. Lietuvos Respublikos Generalinio konsulo Arvydo Daunoravičiaus žodis labiausiai liko atminty, kuris sakė, kad ir dabar Tautinės sąjungos veikla labai reikalinga ne tik Jungtinėse Valstijose, bet ir Lietuvoje. Su dėmesiu tad išklausyta Lietuvos tautininkų pirmininko Gintaro Songailos, dalyvavusio Sąjūdžio veikloje atgaunant Lietuvai nepriklausomybę, paskaita, kurią spausdiname šioje *Dirvos* laidoje. Diskusijų metu buvo stipriai pasisakyta už tautinės dvasios puoselėjimą, prieš kosmopolitizmo propagandą, kad dar yra lietuvių tauta, ne tik piliečių bendruomenė, kurią vis mums primena Lietuvos valdžios žmonės, tarsi tautos jiems iš viso nėra. Lietuvos Vyriausybė sąmoningai nutyli tautiškumo idėjas, tautybės klausimą, vyrauja jų kalbose kosmopolitizmo skelbimas. Vyriausybė noriai paneigia tautos sąvoką. Mokyklų vadovėliuose pabrėžiamas pilietiškumas, bet ne tautiškumas.

Šia proga prisimename daugelio pasaulio rašytojų, filosofų ir psichologų raštus, kuriuose iškeliamas patriotizmas. “Tėvynės bei tautos meilė glūdi giliausioje žmogaus prigimtyje. Ji trykšta iš pačių mūsų būtybės pagrindų. Kartais daug amžių praeina, kol atbunda tautinė sąmonė ir kol žmonės supranta, kad šitas jausmas yra vienas iš kilniausių žmogaus sielos nusiteikimų. Patriotinis jausmas yra savas kiekvienam žmogui, nes jis yra pačios prigimties sukurtas. Net ir didžiausi kosmopolitai savo kraštą ir savo tautą pergyvena kitaip negu svetimąją. Negalima išdildyti prigimties linkimo į savo tautą. Normalus žmogus, kurio prigimtis sveika, visados jaučia ryšį su savo žeme ir normalus žmogus yra būtinai patriotas” (*M. de Munnynck, Psychologie du patriotisme, 76 p.*).

Seimas pareiškė nė kiek nemenkėjantį norą dirbti ir užsienio lietuvybei ir Lietuvai. Surengtas iškilmingas pokylis *Dirvos* 90 metų sukakčiai paminėti, su Antano Mažeikos kalba, Dalios Sokienės profesionaliai pravesta programa, solistės Nidos Grigalavičiūtės ir muziko Ričardo Soko aukšto lygio menine dalimi, parodė didžiulę tautinės minties žmonių gyvybę savo tautai – tęsti toliau savo veiklą. **S. Tūbėnas**

LIETUVOS BANKAS VALDŽIAI PATARIA KOL KAS NEDIDINTI NEI KAINŲ, NEI ALGŲ

Lietuvos bankas valdžiai pataria kol kas nedidinti nei kainų, nei atlyginimų, kad šalyje bent iki kitų metų vidurio būtų pažabota infliacija. Mat yra pavojus, jog infliacija Lietuvoje bus per didelė, kad atitektų Maastrichto sutartyje numatytus kriterijus eurą įvesti norinčiai šaliai.

“Maastrichto sutartyje nustatyto infliacijos kriterijaus vykdymo perspektyvos kol kas neblogos. Tačiau ateityje galimos grėsmės - gali toliau brangti nafta, didėti kitų importuojamų žaliavų kainos, be to, tebelieka neapibrėžtumas dėl dujų kainų”, - rašoma Lietuvos banko pranešime Seimui apie jo veiklą šių metų pirmą pusmetį.

Kitos galimai infliaciją pabranginsiančios priežastys - netiesioginė naftos kainos įtaka, euro atžvilgiu brangstantis JAV doleris. Kelti kainas kai kurias įmones skatins ir liepą nuo 500 litų iki 550 litų padidėjusi minimali mėnesinė alga. Rugpjūtį Vilniuje pabrangintos transporto paslaugos infliaciją veiks bent iki kitų metų vidurio.

Maastrichto sutartyje numatyta, kad eurą įsivesti norinčioje šalyje infliacija per metus turi būti ne daugiau 1,5 proc. punkto didesnė nei jos vidurkis trijose Europos Sąjungos šalyse, kur infliacija mažiausia.

Manoma, kad Lietuvos galimybės įsivesti eurą nuo 2007-ųjų bus vertinamos kitų metų viduryje, o Lietuvos galimybės bus vertinama pagal 2005-ųjų gegužės - 2006-ųjų birželio duomenis.

Šio laikotarpio infliacijos prognozės nėra apskaičiuotos. Europos Komisija yra tik įvertinusi, kad vien tik pagal 2005-

uosius metus infliacija Lietuvoje Maastrichto kriterijaus netenkina (metinė infliacija Lietuvoje bus 2,9 proc., kriterijus - 2,4 proc.), tačiau 2006-tais - tenkins (atitinkamai 2,6 proc. ir 2,8 proc.).

Valstybė infliaciją apriboti gali vien tik nedidindama administruojamų kainų bent iki 2006-ųjų vidurio, ji taip pat turėtų susilaikyti nuo kitų infliaciją padidinti galinčių veiksmų, Seime sakė šią savaitę ataskaitą pristatęs LB valdybos pirmininkas Reinoldijus Šarkinas. “Turiu galvoje atlyginimus, išmokėjimus - visas tas priemones, kurios skatintų vartojimą. Kitų priemonių (infliacijai suvaldyti - ELTA) nelabai yra”, - tvirtino LB vadovas.

Jis pridūrė, jog LB šiuo metu bando apriboti kreditų augimą - jis šimet nepasinaudojo galimybe sumažinti bankų privalomųjų atsargų normą, kuri pasiliko 6 procentai. Kreditai skatintų vartojimą, šis - infliaciją.

R. Šarkino nuomone, euro įvedimui negresia ir Vyriausybės planai skolintis iki 3 mlrd. litų “Mažeikių naftos” akcijoms pirkti. Kai kurie ekspertai nuogastavo, kad paskola gali padidinti fiskalinį deficitą ir pažeisti kitą Maastrichto kriterijų. “Jei ta pasiskolinama suma šiais metais bus grąžinta, fiskaliniam deficitui įtakos nebūtų. Deficitą didintų tik palūkanos už paimtą paskolą ir skirtumas, už kiek akcijos bus nupirktos ir parduotos”, - kalbėjo centrinio banko valdybos pirmininkas.

R. Šarkinas Seime taip pat svarstė nematantis jokios grėsmės, kad Europos Sąjungos institucijos nuspręs įvedant eurą pakeisti jo ir lito keitimo

santykį.

“Aš, aišku, neturiu galimybių tai užtikrinti, bet neįsivaizduoju, dėl ko kursas galėtų pasikeisti. Manau, kad turėtų likti tas pats”, - sakė R. Šarkinas.

LB vadovas tvirtino, kad dėl eurui Lietuva jau pritarė referendumu dėl stojimo į ES. Reikalavimas įvesti eurą yra numatytas stojimo sutartyje.

“Naujas referendumas - beprasmiškas lėšų mėtymas”, - pareiškė R. Šarkinas.

Lietuvos banko vertinimu, euro įvedimas gali kainuoti apie 100 mln. litų.

Pinigų gamybos išlaidos gali siekti 80-100 mln. litų, informacinės sistemos pertvarkymas ir prisijungimas prie Europos mokėjimų sistemos TARGET - 5-6 mln. litų, o 2006-ųjų viduryje numatyta informacinė kampanija - 10-11 mln. litų. Dalį informacinės kampanijos išlaidų gali padengti Europos centrinis bankas bei Europos Komisija, o likusios išlaidos teks Lietuvos bankui.

R. Šarkino tvirtinimu, planuojamos išlaidos naujiems eurasams gaminti daugmaž prilygsta sumai, sutaupytai nuostojus gaminti litus.

Lietuva, Estija ir Slovėnija siekia įsivesti eurą pirmosios iš ES naujokių - 2007-aisiais.

Interviu Eltai ES ekonomikos ir pinigų politikos komisaro Joaquín Almunia kabine-to narys Benjamin Angel, atsakingas už Europos pinigų sąjungą, patvirtino, jog infliacijai Lietuvoje neatitinkant Maastrichto kriterijaus, Europos Komisija rekomenduos Lietuvai euro neįsivesti. Tokią rekomendaciją atmesti galima tik vieningai balsuojant visiems 25 ES šalių vadovams. **ELTA**

IRANAS GALI VYKDYTI TAIKAUS ATOMO TYRIMUS

JAV prezidentas George W. Bush pareiškė, kad Iranas turi teisę vykdyti taikaus atomo tyrimus su sąlyga, kad nesieks įsigyti žinių ar pasigaminti medžiagų, reikalingų atominiai bombai sukurti. “Jie tvirtina turintys teisę vykdyti taikią atominę programą. Manau, jog racionalus požiūris šiuo klausimu leistų Iranui įsigyti prisodrinto urano iš trečiosios šalies, savaime suprantama, stebint tarptautiniams inspektoriams. Taigi Teheranas galėtų gaminti atominę elektros energiją, neturėdamas žinių, reikalingų branduoliniam ginklui sukurti”, - per spaudos konferenciją sakė JAV vadovas.

“Pasaulis privalo suvokti,

kad branduolinį ginklą turintis Iranas darys didelę destabilizuojančią įtaką visam regionui. Todėl mums reikia bendradarbiauti neleidžiant pasiekti islamo valstybei šio tikslo”, - pridūrė G. W. Bush.

Iranas tvirtina turintis teisę vykdyti taikaus atomo tyrimus elektros energijai gaminti, o JAV ir Europos Sąjunga reikalauja, jog Teherano branduolines ambicijas svarstyti JT Saugumo Taryba, nes praėjusį mėnesį islamo respublika atnaujino urano sodrinimo procesus.

Praėjusį mėnesį Jungtinės Amerikos Valstijos pareiškė neprieštaraujančios, kad Iranas vykdytų taikaus atomo tyrimus. **ELTA**

RAGINA VYRIAUSYBES DISKUTUOTI DĖL EUROPOS ATEITIES

Briuselis, spalio 13 d. (ELTA). Europos Komisija pareiškė, kad Europos Sąjungos narių vyriausybės nededa pakankamai pastangų, kad padidintų visuomenių paramą blokui ir įtrauktų šalių piliečius į diskusijas dėl Europos politinio vaidmens. ES komunikacijos strategijos vadovė Margot Wallstrom pažymėjo, kad bloko vyriausybių pareiga - įtraukti šalių gyventojus į diskusijas dėl Europos ateities. “Apsvars-tymų laikotarpis” dėl ES ateities po Prancūzijos ir Nyderlandų nepritarimo ES Konstitucijos projektui nedavė vaisių, sakė ji. Per tokias diskusijas galima aptarti darbą, ekonomiką, kovą prieš terorizmą ir kt.

Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius sveikina Lietuvių Tautinės sąjungos 28-ąją suvažiavimą spalio 7-8-9 dienomis, linkėdamas tęsti prasmingą ir reikalingą darbą lietuvių tautai.

Z. Degučio nuotr.

JAV PARLAMENTARAI SU LIETUVOS PAREIGŪNAIS IR BALTARUSIJOS OPOZICIJOS ATSTOVAIS

Vilnius, spalio 10 d. (ELTA). Į Lietuvą trijų dienų vizito atvyko grupė JAV Kongreso narių, kurie susitiko ne tik su aukščiausiais šalies vadovais, bet ir su kaimyninės Baltarusijos opozicijos vadovais.

Kaip pranešė JAV ambasada, nuo pirmadienio iki trečiadienio Vilniuje viešėjo šeši parlamentarai, vadovaujami respublikono Jim Kolbe iš Arizonos valstijos.

Svečiai susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi, Seimo pirmininku Artūru Paulausku, opozicijos vadu Andriumi Kubiliumi, Užsienio reikalų komiteto pirmininku Justinu Karosu, Saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pavaduotoju Algiu Kašėta, Tarpparlamentinių ryšių su JAV grupės pirmininku Ema-

nueliu Zingeriu, Lietuvos ambasadoriumi JAV Vygaudu Ušacku, Krašto apsaugos ministru Gediminu Kirkilu.

Su šiais pareigūnais ir politikais aptartas demokratijos vystymasis regione, JAV paramos NATO partneriams programos ir didelis Lietuvos indėlis pasaulinėje kovoje su terorizmu.

Amerikiečiai taip pat susitiko su Baltarusijos opozicijos vadais.

JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice, viešėdama balandį Vilniuje vykusiam neformaliame NATO šalių užsienio reikalų ministrų susitikime, Baltarusiją pavadino “paskutine Europos širdyje likusia diktatūra” ir užsiminė, kad “atėjo permainų laikas”.

Reaguodamas į Jungtinių

Valstijų kritiką, A. Lukašenka apkaltino Baltijos valstybes ir JAV kišimusi į jos vidaus reikalus.

Be minėto Kongreso nario, į Lietuvą taip pat atvyko demokratai Martin Sabo ir James Moran, respublikonai John Carter, Dennis Rehberg ir John Shimkus.

Lietuvių kilmės J. Shimkus iš Ilinois valstijos jau ne vienus metus aktyviai gina mūsų šalies interesus. Šią vasarą Kongreso Atstovų Rūmai priėmė rezoliuciją, raginančią Rusiją atsiprašyti už Baltijos šalių okupaciją. Šio parlamentaro inicijuotoje rezoliucijoje Rusija raginama pripažinti, kad Baltijos valstybės buvo okupuotos, ir pasmerkti neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksiją.

SEIMO PIRMININKAS NESKUBA SKIRTI PIRMOJO PAVADUOTOJO

Praėjus metams nuo parlamento rinkimų Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas vis dar neskuba skirti pirmojo pavaduotojo. "Yra šiuo metu penki pavaduotojai, jie visi dirba pagal paskirtas sritis. Kai mes sutarsime ir nuspręsimė, kuris turi būti pirmasis, tą ir pateiksiu. Kol kas tokio sutarimo dar nėra", - Seimo posėdyje sakė A.Paulauskas.

Diskusijos dėl pirmojo pavaduotojo buvo atnaujintos Seimui teikiant nutarimą dėl

Seimo pirmininko pavadavimo, kol šis su oficialiu vizitu lankysis Maskvoje. Parlamentarai A.Paulauskui priekaištavo, esą kaskart, jam vykstant į užsienį, reikia spręsti dėl pavadavimo, tad taip gaišamas Seimo laikas. Jei būtų paskirtas Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas, Seimo pirmininkui negalint eiti pareigų dėl vizito užsienyje ar kitų priežasčių, jis automatiškai perimtų vadovavimą Seimui.

Seimo statutas numato galimybę paskirti pirmąjį Seimo pirmininko pavaduotoją - praėjusią kadenciją šias pareigas užėmė socialdemokratas Česlovas Juršėnas.

Po parlamento rinkimų praėjusių metų rudenį Seimo pirmininko pavaduotojo klausimas "išaldytas" valdantiejiems nesutarus, kas - socialdemokratas Č.Juršėnas ar Darbo partijos frakcijos atstovas Viktoras Muntianas - turėtų užimti šį postą.

Delfi

(Atkelta iš 1 psl.)

SEIMO REZOLIUCIJA...

Taip pat, "teikti prioritetą valstybės bei regioninės oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir valdymo sistemos stiprinimui ir tobulinimui, numatant tam reikiamas lėšas".

Rezoliucijos projektą parengė Seimo saugumo ir gynybos komitetas, kurio narius per Rusijos naikintuvo avarijos tyrimą

supažindinti buvo atvykęs Lietuvos kariuomenės vadas Valdas Tutkus bei Krašto apsaugos ministras Gediminas Kirkilas.

"Aš manau, kad kiekvienas rūpinasi Lietuvos ateitimi, tai kiekvienas signalas yra traktuojamas savaip. Kodėl mes siūlom demilitarizuoti Karaliaučiaus sritį, bet toliau militarizuojam Lietuvą ir skiriam tam lėšas, kai gatvėje susirinkę

studentai prašo kompensuoti mokslą, o mokytojai prašo pakelti atlyginimus", - parlamente prieš balsavimą dėl rezoliucijos sakė socialdemokratas Algirdas Sysas.

Panašiai pasisakė ir kiti socialdemokratai, todėl konservatorius Saulius Pečeliūnas teigė: "Iš jų (socialdemokratų) kalbų panašu, kad jie šitaip pareiškia netiesioginį nepasitikėjimą sa-

LIETUVIŲ FONDO ŽINIOS

JAV LB XVII Tarybos trečiosios sesijos suvažiavime Detroite Audrius Polikaitis, 8-osios Dainų šventės organizacinio komiteto pirmininkas, padėkojo LF nariams už paramą šiai šventei. Lietuvių fondas linki entuziastingiems šventės rengėjams didelio pasisekimo, beruošiant užsienio lietuvių svarbią kultūrinę šventę, į kurią susirinks pus-šimtis lietuviškų chorų. Norintys remti lietuvių kultūrą, remkite Lietuvių fondą, kurio aukščiausias siekis yra turtingos lietuvių kultūros išlaidymas.

Lietuvių fondo metinis rudens pokylis ir švietimo premijos įteikimas įvyks lapkričio 5 d., šeštadienį. Maloniai

kviečiame LF narius, rėmėjus, globėjus, draugus ir svečius susiburti PLC salėje, pasisvečiuoti, pasivaišinti ir paremti Lietuvių fondą. Jus linksmins brolių Švabų ansamblis. Platesnę informaciją suteiksime LF raštinėje: **14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.**

Antanas ir Aldona Marčinkai iš Baltimorės, šeimos vardu Lietuvių fondo kaitalą papildė **1,000 USD įnašu**, prisidėdami prie Lietuvių fondo pagrindinio tikslo – lietuviybės išlaikymo. Kviečiame visus per LF prisidėti prie šio kilnaus tikslo. Įsijunkite į LF narių gretas savo įnašais auginkite Lietuvių fondą.

(Atkelta iš 1 psl.)

A. BRAZAUSKUL...

mes galime susilaukti nemažonumų", - tikino premjeras.

Anksčiau A. Brazauskas tvirtino, kad pirkėją turi parinkti pati "Jukos". Tačiau praėjusią savaitę jis įvardijo du Vyriausybei tinkamiausius pirkėjus - TNK-BP ir Rusijos koncerną "Lukoil". Opozicija kaltino A. Brazauską nedermais ryšiais su "Lukoil". Su žlungančiu Rusijos koncernu "Jukos" susijusi Olandijoje registruota bendrovė valdo 53,7 proc. "Mažeikių naftos" akcijų, dar 40,66 proc. priklauso Vyriausybei. Tiek TNK-BP, tiek "Lukoil" už 53,7 proc. "Mažeikių naftos" akcijų siūlo panašią kainą - maždaug 1 mlrd. JAV dolerių.

"Mažeikių nafta" Vyriausybė ketina naujam pirkėjui siūlyti atsisakyti "Jukos" turimos teisės pigiai įsigyti dar maždaug 20 proc. "Mažeikių naftos" akcijų. Vietoj to jam bus siūloma įsigyti 20 proc. akcijų iš valstybės turimo paketo. Už jas Vyriausybė tikisi sulaukti per 1 mlrd. litų, yra sakęs A. Brazauskas.

Pernai 72 mln. tonų naftos išgavusi TNK-BP yra Didžiosios Britanijos milžinės BP bei Rusijos investuotojų bendra įmonė. TNK-BP dirba apie 99 tūkst. žmonių. TNK-BP įkurta 2003 metų rugpjūtį, susijungus "Tiumenskaja neftianaja kompanija" (TNK), "Onako" ir "Sidanko" su didžiąja dalimi Didžiosios Britanijos koncerno BP naftos ir dujų aktyvų, valdytų Rusijoje.

TNK-BP valdo 6 naftos perdirbimo gamyklas Rusijoje

vo ministru (Krašto apsaugos ministru Gediminu Kirkilu), kurio šiandien Seime nėra. Socialdemokratai vykdo dvigubą politiką - gal susitarkite, ką jūs atstovaujate - Lietuvos Respubliką ar ką nors kita?"

ir Ukrainoje bei turi 2,1 tūkst. degalinių tinklą. "Mažeikių nafta" pernai uždirbo daugiau sia pelno tarp Lietuvos bendrovių - ji gavo 721,858 mln. litų neaudituoto grynojo pelno, arba 3,3 karto daugiau nei 2003-iaisiais (220,9 mln. litų). Bendrovės pajamos pernai išaugo 44,7 proc. - iki 7,663 mlrd. litų.

Vyriausybė neprieštarauja, kad Seimas sau prisiskirtų įgaliojimus aprobuoti galutinę "Mažeikių naftos" pardavimo sutartį, patvirtino premjeras Algirdas Brazauskas. Tokias pataisas Vyriausybės parengtam "Mažeikių naftos" pardavimo įstatymui yra pasiūlęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. "Visiškai mes neprieštarautume, jei parlamentas aprobuotų mūsų paruoštą sandorį. Tai būtų visiškai neblogai, ir tai daugelį nuramintų", - interviu Lietuvos radijui kalbėjo A. Brazauskas.

"Mažeikių naftos" pardavimo įstatymai suteiktų įgaliojimus Vyriausybei arba įsigyti "Mažeikių naftą" iš "Jukos" ir parduoti ją netaikant privatizavimo procedūrų, arba jos parinktai bendrovei perleisti savo pirmumo teisę įsigyti "Mažeikių naftą". Sandoriui ji galėtų skolintis iki 3 mlrd. litų, o naujam pirkėjui galėtų parduoti iki 30 proc. savo valdomų "Mažeikių naftos" akcijų.

Ūkio ministro Kęstučio Daukšio teigimu, Vyriausybėje nutarta derybas dėl "Mažeikių naftos" intensyvinti, tačiau galutinai dar nėra nuspręsta, jog derybos bus vedamos su vienteliu TNK-BP. "Rytoj Vyriausybei bus pateikti tam tikri siūlymai, kai Vyriausybė apsispręs, aš jums maloniai pasakysiu, - žurnalistams Seime kalbėjo K.Daukšys. – Premjeras yra premjeras, aš esu ūkio ministras, aš - jo pavaldinys. Mano akimis, pirkėjų yra daug, kadangi dar nepradėjome derybų".

GINTARAS SONGAILA, LIETUVOS TAUTININKŲ PIRMININKAS, KALBA AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS SEIME

*Brangieji lietuviai,
Sielos seserys ir broliai,*

Aš esu laimingas, kad buvau pakviestas kalbėti tokiai garbingai auditorijai, žmonėms, kurie visą gyvenimą nešė lietuviybės kibirkštį – kibirkštį, kuri, kaip sakė Vidūnas, yra mūsų prabočių amžinosios ugnies dalelė, neužgniaujama energija, kuri suteikia šviesą mūsų savasčiai ir bendrumui, nejučia įkvepia ginti prigimtinę laisvę, doros tiesą ir žmogiškąjį orumą.

Ačiū už šiltą pristatymą ir svetingumą. Norėčiau ir pats pasakyti keletą žodžių, iš kurių galėtume geriau spręsti kas toksai stovi prieš Jus ir kodėl.

Jei kas nors apibudintumėte, kad prieš Jus stovi dar gana jaunas žmogus, tam tikra prasme labai suklystumėte. Esu veteranas, kuris prieš daugiau kaip septyniolika metų aktyviai dalyvavo Lietuvos išsivadavimo judėjime ir per kokius tris-keturis metus patyrė tiek, kiek kitas nepamato ir per dešimtkart ilgesnį laiką. Buvau Sąjūdžio iniciatyvinėje grupėje vienas iš jaunesnių, tačiau organizuodami didžiulius Sąjūdžio mitingus, leidami ir platindami Sąjūdžio žinias, vieningai priešindamiesi sovietinių pareigūnų spaudimui ir intrigoms, mes ne menkliau kaip ir vyresnieji supratome nesmurtinės kovos už laisvę strategiją ir taktiką, dvasinio lietuvių tautos atgimimo tikslą. Tačiau tokio didžiulio lietuviybės proveržio tiek Lietuvoje, tiek ir visame pasaulyje mes net nedrįsime tikėtis, kadangi viską apie laisvąją Lietuvą jau buvome girdę tik slapta iš savo tėvų ir senelių. Tai, kas tada prieš mūsų akis atsiskleidė, iš tikrųjų buvo stebuklas, kurį pažinę niekada nebegalėtume sutikti, kad lietuvių kas nors gali pavergti ar sunaikinti.

Tarsi koks laisvės vėjas kiekviename Lietuvos mieste lyje iš po žemių ištraukė sovietiniais laikais nugriautus nepriklausomybės paminklus ir juos staiga sugrąžino ten, kur jie buvo. Išsiliejo lietuviškų laisvės dainų, kurių kiekvienas iš mūsų pavieniui daugelio jau nebemokėjome, galinga ir nesustabdoma jūra. Pasipylė gausybė Sąjūdžio laikraščių ir laikraštėlių, kurių kiekviename alsavo mūsų dvasios gyvybė: tiek ir tiesa apie sovietiniais laikais patirtus trėmimus, represijas bei kitas didžias kančias, tiek ir viltis atkurti laisvą ir orią Lietuvą. Griuvo oku-

pantų užtvaros, skiriančios mus nuo laisvojo pasaulio lietuvių. Pasaulis dar nebuvo regėjęs tokio reiškinių, kaip estų, latvių ir lietuvių Baltijos kelias, kai maždaug milijonas žmonių, Sąjūdžio pakviesti, išsirikiavo į laisvę ir solidarumą išreiškančią gyvąją grandinę.

Suprantama, kad Baltijos kelyje ir kituose Sąjūdžio masiniuose renginiuose dalyvavo ne visa lietuvių tauta. Aš manau, kad aktyviau dalyvavo ne daugiau kaip trečdalis lietuvių, tačiau ir tai buvo netgi labai nemažas, lemiamas skaičius. Didžioji dalis mūsų tautiečių liko pasyvūs, iš esmės taip ir neprabudo. Kai jų akyse buvo sugrąžinta tikroji Lietuvos vėliava, daugelis iš jų tai suprato gana mechaniškai – kaip vienos vėliavos pakeitimą į kitą. Didelė dalis lietuvių liko gyventi baimės, įtarumo ir bejėgiško pykčio vergovėje. Sąjūdžio banga prasirito virš jų galvų tarsi nesuprantamas ir greitai pamirštas sapnas. Nepriklausomos Lietuvos atgavimas jiems tebuvo tik vienos valdžios pakeitimas kita valdžia. Valdžia, kuri, kaip jie buvo įpratę, turėjo jais rūpintis ir jiems dalinti gyvenimo gėrybes be jų pačių asmenybės savarankiškumo ir be jų pačių pastangų bei pasišventimo darbui.

Kai 1991 m. rugpjūtį pradėjo lyti tarptautinio Lietuvos pripažinimo liūtis, atrodė, kad išsivadavimo misija jau atlikta. Didžioji dalis tuometinio “senimo”, tiek ir jaunimo tada pasitraukė nuo aktyvios visuomeninės ir politinės veiklos, ėmėsi statyti Lietuvą – pradėjo savo verslą, ar garbingai tęsė profesinę karjerą naujomis sąlygomis. Tačiau didžioji dalis Tautos, piktai laukė gėrybių iš naujos valdžios; juos sumaniai provokavo sovietinė komunistų nomenklatura, kuri greitai sulaukė savosios dienos – revanšo, kai ant atkurtos valstybės pamatų 1992 ir 1993 metais Tautos dauguma paradoksaliai juos vėl išrinko vadovauti Lietuvai. Nors tai buvo jau kita, laisva Lietuva. Tokiems kaip aš – tai buvo trauminis šokas, niekaip nesuprantama ir nepateisinama istorijos klaida. Galėtume sakyti, kad tai buvo ir daugelio Sąjūdžio klaidų išdava, kai nebuvo išnaudotos visos tautos potencijos tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų. Bet jokiomis klaidomis negalima pateisinti ir paaiškinti tokio žingsnio, kai didžioji tautos dalis atidavė valdžią buvusiems okupantų

Du pirmininkai – Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Petras Buchas ir Lietuvių Tautininkų sąjungos pirmininkas Gintaras Songaila įvykusio suvažiavimo metu Čikagoje spalio 7-9 dienomis.

Z. Degučio nuotr.

tarnams. Smuko tarptautinis Lietuvos prestižas. Nieko nuostabaus, kad atstatomos Lietuvos valstybės sienos per pastaruosius penkiolika metų gavosi gana kreivos. šiandien sunku pasverti kokį didelį smūgį sau pačiai sudavė mūsų tauta, kaip sulėtino savo žengimą į priekį, užteršė dvasios bendrumo versmes. Viešajame gyvenime buvo atmestas besąlygiškos doros siekimo principas. Nesvarbu, kad po keturių metų ši nomenklatura buvo vėl laikinai praradusi valdžią – tuomet jos įtaka jau buvo prasismelkusi į atkurtas valstybės institucijas, o svarbiausia – ji sukaupė ekonominę įtaką, išvirtino visuomenės elitą. Kaip šiandien matyti, **desovietizacijos idėja**, kai buvusiems kolaborantams kelis metus būtų uždrausta užimti svarbius valstybės postus, būtų Lietuvoje labai pasiteisinusi, kaip ji pasiteisino Čekijoje. Jūsų šiandieninis prelegentas buvo vienas iš šio įstatymo idėjos autorių ir atkaklių rėmėjų. Tik dėl to, kad 1992 m. paskutinį ketvirtį Aukščiausioje Taryboje sugriuvo Sąjūdžio dauguma, atsiskyrus tautos pažangos frakcijai, dėl kelių balsų trūkumo nepavyko priimti desovietizacijos įstatymo... Bet tai tik žvilgsnis į praeityje neišnaudotas galimybes, o ne į ateitį.

Nepaisant moralinės komunistinės nomenklatūros reabilitacijos, Lietuvos gyvenime išliko pagrindinis postūmis – postūmis į visavertį gyvenimą, kuris visuomet buvo siejamas su vakarų kultūra, su tikslu kuo greičiau integruotis į vakarietiška gyvenimo būdą ir erdvę... Įstojimas į NATO ir ES ilgai buvo pagrindinis Lietuvos tikslas, stabilizuojantis jos visuomenines politines sroves ir pridengiantis atsveriančią vidinę tuštumą, bendros vizijos ir strategijos prara-

dimą, palaipsniui didėjančią tarpklį tarp valstybės ir ją kuriančios tautos gyvybinių jėgų. Kai įstojome į NATO bei į ES ir taip galutinai geopolitiškai atsiskyrėme nuo Rytų, tuomet ir išryškėjo visu savo “grožiu” mūsų valdžios oligarchinis supuvimas, apsileidimas viešuosiuose reikaluose ir korupcinis savanaudiškumas bei valdoma demokratija. **Ūkyje išliko energetinė priklausomybė nuo Rusijos**. O kas dar blogiau – daugelis žmonių, kurie taip ir neprisitaikė prie naujų gyvenimo dėsnių, ėmė sirgti sovietinių laikų nostalgija. Be to, jie savo bejėgišką nusivylimą viskuo ir emocinį protestą išreiškė balsuodami Seimo rinkimuose prieš visus, kurie tuomet buvo valdžioje, ir taip ne visada pasirinko geresnius. Šiaip ar taip Seimo ir Vyriausybės kokybė per pastaruosius metus nuolat smuko. Protestuojančioje visuomenėje atsirado tokie reiškiniai, kaip niekuo nepamatuotas pasitikėjimas Rolandu Paksu ir nusivylimas po to, kai nekenčiami galingieji “nuėmė” šią jų viltį. O ant šio konflikto griuvėsių iškilo dar žymiai bjaurėsnis reiškinys – Uspaskicho partijos populiarumas.

Atrodo, kad dalis savo valstybe nusivylusių piliečių balsuotų net ir už kiną, jei tik pajustų, kad šis turi už savęs jėgą – galimybę pašalinti ir nubausinti valdžioje užsisėdėjusius ponus.

TAUTININKŲ VAIDMUO

Kokį vaidmenį visoje šioje istorijoje suvaidino ar vaidina nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje atkurta, o sovietiniais laikais prakeikta smetoninė Tautininkų sąjunga. Pradžioje – tai buvo Sąjūdžio dalis, o Aukščiausioje Taryboje susikūrusi Tautininkų frakcija garbingai išlaikė visus išbandymus, niekas nesusikompro-

mitavo ir Tautininkų vardas nebuvo sukompromituotas. Tokie tautininkai kaip Mečislovas Treinys, Leonas Milčius, Klemas Inta, Vaidotas Antanaitis bei kiti ir šiandien gali būti drąsiai ir garbingai paminėti viešumoje. Jie tuomet nuveikė daug svarbių Lietuvai darbų. Tačiau dalis naujųjų Tautininkų įsiliejo į Sąjūdžio pagrindu susikūrusią daug vilčių teikiančią partiją – Tėvynės sąjungą (konservatorius). Iš pradžių – ant atgimimo bangos Tautininkų sąjunga stiprėjo, bet vėliau, kelis metus po Sąjūdžio pralaimėjimo, sąjungoje prasidėjo vidinės rietenos, smuko jos įtaka visuomenėje. O kas svarbiausia, tiek Tautininkų, tiek ir kitų patriotinių partijų puoselėjama tautinės mokyklos ir patriotinio švietimo vizija taip ir nebuvo įkūnyta. Visuomeniniame gyvenime įsigalėjo besaikio liberalizmo ir eurointegracija pridengto kosmopolitizmo dvasia. Į tautininkus Lietuvoje pardėta žiūrėti, kaip į dešiniję centrą skaldančią partiją, kuri neturi perspektyvos ir jei nori Lietuvai gero, turėtų kuo greičiau įsiliesti į konservatorių partiją, kaip tai prieš 2 metus padarė kitos smulkios vadinamos dešiniosios partijos. Palaipsniui Tautininkų sąjungai pradėtas lipdyti marginalios, mažai įtakingos partijos epitetas. Juo labiau, kad tik pavieniai Tautininkų vadovai per vienmandates apygardas dar būdavo išrinkti į Seimą. Kokiais nors ypatingais darbais jie nepasižymėjo, todėl Tautininkų sąjungos prestižas toliau smuko, sąsaja tarp smetoninės Lietuvos ir dabartinių Tautininkų silpo, nors tautininkai dar prieš dešimt metų buvo parengę gana produktyvią ir naudingą Lietuvai politinę programą. Tačiau Tautininkų siūlomų idėjų jau mažai kas

(Nukelta į 6 psl.)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 28-ojo suvažiavimo išvakarėse spalio 7 d. bendrauja inž. Antanas Mažeika iš Los Angeles, ALT pirm. Saulius Kuprys ir “Vilties” draugijos pirmininkas, kuri leidžia “Dirvos” savaitraštį Clevelande, Algirdas V. Matulionis.

Z. Degučio nuotr.

(Atkelta iš 5 psl.)

KALBA AMERIKOS...

benorejo girdėti ir dar blogiau, mažai kas betiki, kad ir geriausias idėjas tautininkai galėtų realizuoti. Mažėjo partijos narių skaičius. Nors sąrašuose dar ir dabar yra daugiau kaip trys tūkstančiai narių, tačiau norėdami nustatyti realų narių skaičių, sąrašinius narius galime drąsiai dalinti per pusę. Kiek teko važinėti po Lietuvą, miestelius ir kaimus, kur dar yra tautininkų, tai susidaro įspūdis, kad jie nors ir garbingai nešioja Tautininkų vardą, iš tėvų ir senelių paveldėtą tradiciją, tačiau tikėjimas Tautininkų sąjunga yra išblėsęs, o svarbiausia - nuslopes ir tikėjimas savo pačių individualia energija. Vis dėlto, nors ir pasyvoka, bet Tautininkų sąjungos struktūra daugmaž išlaikyta didelėje Lietuvos dalyje. Nemaža dalis skyrių nefunkcionavo, tačiau dabar palaipsniui jų veikla atgaivinama. Nor ir nedaug, bet vėl ėmė augti Tautininkų sąjungos gretos, į ją stoja dešimtys brandaus amžiaus žmonių, kurie Sąjūdžio laikais dar buvo jaunimas. Per pastaruosius metus į Tautininkų sąjungą įstojo apie šimtą narių. Gal tai ir mažoka, bet atsižvelgiant į pastaruosius dešimt metų partijos mažėjimo

tendenciją ir į jos dabartinį, kaip įvardina oponentai, marginalios partijos statusą, tai geras ženklas. Apie tokio proceso priežastis pabandysiu paaiškinti vėliau.

ABEJOJAMA KOALICIJOMIS

Daug energijos buvo išleikta kuriant politines koalicijas su Ozolo vadovaujama nacionaline centro partija, jaunaietuviais, o pastaruoju metu ir krikdemaais. R.Pakso vadovaujami liberaldemokratai kurį laiką norėjo susijungti su tautininkais, atrodo tik tam, kad perimtų jų vardą ir istorinę tradiciją, tačiau didžioji Tautininkų dauguma su nieko nenori ir neskuba jungtis. Nebepasitikima netgi koalicijomis, kadangi jos prieš pat rinkimus turi tendenciją sugriūti.

Dalis tautininkų paprastai pageidauja įsirašyti į konservatorių rinkiminius sąrašus, juo labiau, kad per rinkimus tautininkai paprastai balsuoja už konservatorius, norėdami “neprapuldyti” savo balsų. Tautininkai tik kai kuriose savivaldybėse dar dalyvaudavo rinkimuose atskirais sąrašais.

Vis dėlto, susidarė situacija, kai tautininkai, nepaisant sunkios jų vidaus padėties, tampa vis labiau reikalingi Lietuvai, ir jų įtaka visuomenėje turėtų lėčiau ar grei-

čiau augti. Tautininkai arba taps takinga ir gausia partija arba netiesiogiai pakeis konkuruojančių partijų politinę kryptį, arba ir viena ir kita. Pabandysiu paaiškinti šią prognozę ar tokį reiškinį.

1. Svarbiausia priežastis, tai politiniai procesai, susiję su dalyvavimu Europos Sąjungoje. Besaikis mūsų politinio elito noras kuo greičiau integruotis su Europa neretai primena sovietinį stilių, kai valdininkai, kurie anksčiau turėjo šeiminką Maskvoje, dabar jį mato Briuselyje. Jie ir visus savo žygius, net ir labai apgailėtinus, skuba pateisinti vadinamais Europos Sąjungos reikalavimais. Nėra jokios abejonės, kad Lietuvai reikėjo stoti į Europos Sąjungą, ir Tautininkų dauguma dėl geopolitinių priežasčių per referendumą dėl stojimo į Europos Sąjungą aiškiai pasisakė “už”, kvietė piliečius dalyvauti referendume. Dalyvavimas Europos Sąjungoje atveria Lietuvai kelia į greitesnį gerovės augimą, naujas investicijas ir restruktūrizacijos bei konkurencingumo didinimo galimybes. Tačiau gera nebūna ir be blogo. Dalyvavimas Europos Sąjungoje neabejotinai atneša ir daug grėsmių. Šios grėsmės mums slypi ne tiek Europos Sąjungoje, kiek mumyse pačiuose. Tai yra klausimas, kiek produktyviai Lietuva sugebės išnaudoti susidariusias galimybes ir kiek mes sugebėsime išvengti tokių reiškinių, kaip didėjanti socialinė ir geografinė takoskyra Lietuvoje, kai kalbama jau apie dvi Lietuvos. Lietuvoje, arba kiek mes pajėgsime suvaldyti tokį reiškinį kaip masinė emigracija, arba kaip sustabdysime stiprėjančią tendenciją išsižadėti savęs pačių, savo orumo ir kultūros, arba kaip mes nugalėsime dabartinės valdžios bestuburiškumą, ginant nacionalinius in-

teresus ir besaikį servilizmą bei stiprėjančią eurokarjerizmą, didesnę lojalumą Europos Sąjungai, o ne Lietuvai... Ryškėja tendencija pamiršti, kad dalyvavimas Europos Sąjungoje Lietuvai tai ne savitiksliis dalykas, kai be jokios priežasties skubama Lietuvos vėliavėlę pakeisti Europos Sąjungos žvaigždutėmis net ant automobilių numerių, bet kad tai yra mūsų tautos ir valstybės priemonė, taigi, įrankis, bet ne tikslas.

2. Antra priežastis – tai dešiniojo centro nusilpimas, kai netgi konservatorių partijos skyriai kai kuriuose Lietuvos rajonuose nors ir demonstruoja savo valdžiai konservatizmą, iš tikrųjų jau tapo Brazausko socialdemokratų satelitais, ir netenka įtakos visuomenėje. Per būsimus Seimo rinkimus konservatoriai gaus daugiau balsų, tačiau valdančiąją partiją tapti, jei įvykiai klostysis taip, kaip šiandien, neturi jokių galimybių. Ir taip atsitiko ne tik dėlto, kad per priešpaskutinę Seimo kadenciją 1996-2000 metais, kai jie kartu su krikdemaais sudarė valdančiąją daugumą, padarė daug klaidų ir taip nuvylė daugelį savo rinkėjų. Svarbiausia priežastis, mano manymu, tai aiškos ideologijos nebuvimas ir tam tikras išsigimimas, “dvi-mąstysena”, kai žodžiai labai skiriasi nuo darbu. Nors jie vadinosi konservatoriais, o šiandien vadinasi vien tik Tėvynės sąjunga, tačiau patys vis daugiau remia nežaboto liberalizmo ir net kosmopolitizmo kryptį. Iš tikrųjų konservatoriai vis labiau atspindi tos visuomenės dalies lūkesčius, tą buvusio Sąjūdžio dalį, kurie troško ir tebetrokšta atsiskyrimo nuo Rusijos, bet savosios tautinės valstybės principas ir idealas jiems nėra toks svarbus. Mat, jiems užtenka ir to, kad būtume vakarų civilizacijos dalis.

O stiprėjantys tautininkai vis labiau atspindi tą buvusio Sąjūdžio ir plačiosios visuomenės dalį, kuriai neužtenka atsiskirti nuo Rusijos ir kuo greičiau integruotis su Vakarais, bet kurie mano, kad reikia nepamiršti stiprinti ir savąją tautinę valstybę, kad ji būtų tikras ir reikalingas dalykas.

3. Dalis Lietuvos visuomenės vis labiau jaučia valdančiojo elito bestuburiškumą pavojų, mato, kad daugumas politikų tik kalba apie valstybės stiprinimą, apie teisinės valstybės principus ir net apie jos nepriklausomybę, nors patys valstybingumą tik silpnina. Tačiau jie stiprina biurokratizmą ir įvaizdį, kad valstybė skirta vien tam, kad kuo labiau kankintų savo piliečius. Kartu lietuviai verčiami patikėti, kad ES – tai vienintelė

jų viltis gelbėti iš politinės korupcijos ir suirutės. Pagal sociologines apklausas Lietuvos visuomenė yra viena iš pačių “euroentuziastiškiausių”, gal pati entuziastingiausia. Sociologai teigia, kad tokio nepagrįsto pozityvizmo šaknys slypi didėjančiame lietuvių nusivilyme savo pačių valstybe, bejėgiškame pyktyje dėl netvarkos valstybės institucijose, dėl politikų ir valdininkų savanaudiškumo bei susvetimėjimo. Sociologai pastebėjo tokį ryšį: kuo didesnis nepasitikėjimas savo valdžia ar net pačia valstybe, tuo didesnis “euroentuziazmas” ir viltys, kad pasaulio galingieji Briuselyje padės mums išsikapanoti iš visų bėdų. Ar Lietuvai reikia tokio entuziazmo?

Lietuvos politinėje sistemoje įsitvirtinusių partijų vidinė negalia verčia jas vis labiau bijoti konkurencijos ir artėjančių rinkimų, kurių rezultatų jos nebegali prognozuoti, ypač - taip vadinamų protesto balsų. Tai balsai per penkiolika metų pamirštos Lietuvos, mažų miestelių ir kaimų Lietuvos, kur nebuvo vykdoma jokia ekonominė politika, nebuvo kuriamos darbo vietos, kur ryškėjo socialinė atskirtis ir bejėgiškas nusivylimas ar net degradacija, ir kur dabar ypač skubama pasinaudoti emigracijos galimybėmis. Vietoj to, kad valdantieji atsiskųtų veidu į šias problemas (dabar jau ir tai jiems būtų per vėlu), jie net ir šiandien niekaip neatsikvošėję. Stebėtinais suartėjo socialdemokratų ir konservatorių politinės pozicijos, jie vieningai stengiasi tik išlaikyti savo padėtį ir varžyti konkurentų, kuriuos jie mėgsta vadinti netradicinėmis partijomis, galimybėmis.

Vienas iš pavyzdžių – taip vadinamas Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas, kurį priimdamos, Seime atstovaujamos politinės partijos iš valstybės biudžeto sau pasiskyrė milijonus, o šiandien parlamente neatstovaujamoms partijoms nepaskyrė nei cento. Aišku, jie vėl motyvavo Europos Sąjungos praktika, tačiau pamiršo, kad Europos Sąjungos valstybėse tradicinės partijos, kurios yra teisiškai registruotos ir dalyvauja rinkimuose, valstybė taip pat skiria paramą, nors žinoma ir mažesnę, negu toms partijoms, kurioms rinkėjai skyrė daugiau balsu, t.t. kurios peržengė tam tikrą įstatyme nustatytą balsų barjerą. Verslininkai, kaip praktiški žmonės, taip pat remia tik partijas, kurios gaudamos valstybės dotacijas turi daugiau galimybių varyti Tautai propagandą ir patekti į Seimą. To-

(Nukelta į 7 psl.)

BAIGIASI DIRVOS VAJUS

Visiems *Dirvos* prenumeratoriams bei skaitytojams buvo išsiųsti loterijos bilietai su prašymu juos išplatinti. Loterijos tikslas yra padidinti kapitalą, kuris yra labai reikalingas *Dirvos* leidybos kasdieninių išlaidų padengimui.

Dėkojame visiems, kurie jau atsiliepė. Skatiname visus išbandyti laimę, grąžinti šakneles ir pagal išgailes pridėti auką. Loterijos traukimas 2005 m. lapkričio 1-mą dieną.

“Vilties” draugijos valdyba, Dirvos leidėjai

(Atkelta iš 5 psl.)

KALBA AMERIKOS...

kioms partijoms, kaip tautininkai ar krikdemai šiandien sunku užtikrinti savo finansavimą, tačiau ne vien pinigai viską lemia viešojoje politikoje.

TAUTA PALIKTA NEŽINIOJE

Lietuvos politinė sistema tampa uždara, oligarchų įtakojama. Bedugnė tarp didžiosios Lietuvos visuomenės dalies ir vadinamojo politinio elito nuolat auga. Politikai kalba apie vadinamos pilietinės visuomenės kūrimą, tačiau ištikimų, jie šios visuomenės, t.y. Tautos bijo ir kiekvieną kartą, kai priimami svarbiausi Lietuvos ateitį lemiantys sprendimai, jie bėga nuo jos.

Tokioje situacijoje valdantys Lietuvos sluoksniai desperatiškai griebiasi euroentuziastinės politikos. Vienas iš pavyzdžių tai apgailėtinas, galbūt pats gėdingiausias po Nepriklausomybės atstatymo politikų žingsnis – Europos Sąjungos Konstitucijos ratifikavimas praėjusios Seimo kadencijos pabaigoje – per dvi savaites ir net neskaicius originalaus šio dokumento teksto.

Tautininkai kiekvienam Seimo nariui išsiuntinėjo laiškus, prašydami, kad Seimas neskubėtų ratifikuoti dokumento, kurio nauda Lietuvai abejotina, kuris nepagrįstai sumažintų Lietuvos suverenumą, kuris vietoj Europos Sąjungos, kaip

valstybių konfederacijos, steigia naują Europos Sąjungą – federacinę valstybę. Svarbiausia, kad žengiant tokį žingsnį privaloma atsiklausti tautos. Savo laiškuose bandėme įtikinti, kad stodami į Europos Sąjungą mes stojome į politinę organizaciją, kuri nebuvo valstybė. Dabar, kai esame šios organizacijos dalis, privalome pagalvoti, ar Lietuvai naudinga, kad vietoj šios organizacijos būtų steigiamas valstybinio pobūdžio juridinis asmuo, kaip skelbiama konstitucijos projekto 7 straipsnyje. Juk Europos Sąjunga iki šiol net nebuvo juridinis asmuo – jos institucijos veikė kaip juridiniai asmenys, kuriems sutartiniu pagrindu būdavo suteikti valstybių įgaliojimai, pavedamos visoms valstybėms reikalingų funkcijų atlikimas.

LIETUVIAI PASITIKI LITU

Kitas pavyzdys, tai beatodairiškas skubėjimas atsisakyti lito ir kartu su pačia pirmąja naujųjų ES valstybių grupe įvesti eurą. Euro įvedimas Lietuvos politiniam elitui reikalingas daugiau kaip metodus pademonstruoti, kad Lietuvoje neva dar egzistuoja kažkokia valstybinė strategija ar vizija, kad politikai dar mato kelią į gerovę, ir tas kelias, tas paskutinis likęs šiaudelis, kaip tik ir yra euro įvedimas, kuris planuojamas jau 2007 m. sausio 1 d. Tai siekiama padaryti nepaisant fakto, kad du trečdaliai Lietuvos piliečių sociolo-

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vadų pasitarimuose: pirm Petras Buchas, Los Angeles lietuvių tautininkų atstovė Rūta Sakienė ir Čikago skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė.

Z. Degučio nuotr.

ginėse apklausose atsako, kad jie per artimiausius dešimt metų nenori, kad vietoj lito būtų įvedamas euras. Tai daroma nepaisant fakto, kad dalis Europos Sąjungos valstybių neketina įsivesti euro. To šiuo metu neketina daryti ir artimiausi kaimynai, pvz. Lenkija, kur nustatyta, kad toks pasikeitimas gali įvykti ne anksčiau kaip 2013 metais. Tik dvylika ES valstybių iš 25 yra įvedusios eurą.

Tautininkai buvo vieni iš iniciatorių, steigiant piliečių iniciatyvinę grupę referendumui surengti, kuriame užduodamas klausimas, ar reikia skubėti jau 2007 m. atsisakyti lito. Svarbiausias klausimas yra ne tas ar agituoti už eurą ar prieš jį (kadangi iniciatyvinėje grupėje yra piliečių, kurie iš esmės palaiko euro įvedimo idėją), ir net ne tai reikia šių reformų imtis kaip tik dabar. Svarbiausia yra tai, kad norėdama atlikti tokias valstybę silpninančias ir ekonomiškai kiekvieną pilietį galinčias paveikti reformas, jie privalo pasiklausti tautos. Juk ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 9 str. pasakytą, kad svarbiausi Tautai ir Valsybei klausimai sprendžiami referendumu. Kiekvienam beatodairiškam euro įvedimo šalininkui galime užduoti klausimą – kokių kursų būtų keičiamas litas į eurą ir išgirstame tikėjimu paremtą atsakymą, kad kursas bus toks pat kaip šiandien. O juk tai nėra realus kursas. Realų kursą pagal nustatytą reglamentą nustatys ES centrinio banko taryba pačioje euro įvedimo išvakarėse. Kažin ar litas būtų nuvertintas taip, kaip savo laikui Graikijos drachma, tačiau pensininkams ir tai gali būti nemažas nuostolis. Europarlamentarė ekonomistė Margarita Starkevičiūtė, pripažindama galima lito nuvertinimo ir kainų augimo pavojų, vis

tieki remia kuo greitesnį euro įvedimą. Bet gal kitaip nuspręstų daugelis Lietuvos žmonių, kurie šiandien yra apgaudinėjami ir kuriems šiandien bandoma įpūsti nemotyvuotas viltis bei įsitikinimus.

Viršūnėlių politikieriams visa ši piliečių iniciatyva dėl referendumo labai nepatinka, nors ji netgi prisideda prie jų propaguojamos pilietinės visuomenės kūrimo. Kovos taktika su tokia iniciatyva labai paprasta – kiek įmanoma slopinti viešąją informaciją apie šią iniciatyvą, o kai to nepavyksta padaryti – garsiai apšaukti, kad tautininkai yra patys kalčiausi dėl vandens drumsdimo, kad jie yra marginalai, kurie yra prieš Europos Sąjungą. Žinoma, jie niekada nepripažins, kad yra neatsakingi politikai, kurie nesupranta, kad Europos Sąjunga neturi ateities, jei ji bus kuriama kaip viršūnėlių susitarimas, kuri neturės ilgalaikio Europos tautų palaikymo.

Dabar visu aštrumu iškilo klausimas, kad nors sugebėjome atsispirti sovietinei spaudai ir rusifikacijos pavojui, **bet ar lietuviybė atsispirs naujiems iššūkiams**, didinant Europos Sąjungos integraciją, bei susidarant naujiems globalizacijos pavojams. Tautininkai jaučia savo misiją. O oponentai jaučia Tautininkų pavojų.

Didėja Lietuvos valstybės pareigos, remiant savo tautiečius, išsivaikščiojusius po visą pasaulį – palaikant su jais ryšius, sudarant jiems sąlygas grįžti į Lietuvą. Tautininkai, sustiprėję Lietuvoje, sugrąžins savo skolą ir Amerikos tautininkams, kurie išlaikė tradiciją ir palaikė tautinę iniciatyvą Lietuvoje. Dabar tautinė iniciatyva turi grįžti iš Lietuvos į Ameriką ir kitas pasaulio šalis, kur išsibarstę lietuviai. Kai Tautininkai taps valdančiąja partija, tai pasieks, kad

Lietuvos valstybė tinkamai atliktų savo misiją, vienydama pasaulio lietuvių ir palaikydama lietuviškumo kibirkštį, kaip tą darėte Jūs sunkiais Lietuvai laikais. Dar ne visi suprato, kad jau seniai pasikeitė laikai – ne išeiviai turi remti Lietuvą, o Lietuva turi remti išeivius.

Gintaras Songaila, lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas, gimė Vilniuje 1962.10.27.

1986 m. baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, kur įgijo gydytojo specialybę. Dirbo jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu Higienos institute.

Nuo 1986 m. aktyviai veikė kultūros paveldo apsaugos srityje – buvo klubo "Talka" pirmininkas, dalyvavo etnografiniame judėjime. Nuo 1988 m. buvo išrinktas Sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariu, vėliau buvo renkamas Sąjūdžio Seimo nariu.

1990-1991 m. dirbo Aukščiausioje Taryboje Piliečių ir tautinių reikalų komisijos vyresniuoju konsultantu, o Vyriausybėje Valstybinėje Rytų Lietuvos problemų komisijoje atsakingu sekretoriumi. 1992 m. – tapo Rytų Lietuvos televizijos direktoriumi.

1993-2000 m. dirbo UAB "Baltijos televizija" generaliniu direktoriumi. Nuo 2001 metų iki dabar – Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos narys. Turi savo įmones UAB "Vaizdo bazė" (radijo ir televizijos verslo konsultacijos) ir UAB "Ateities centras" (ITT verslo konsultacijos). 2005 m. kovo mėn. Lietuvių tautininkų sąjungos suvažiavime išrinktas šios Lietuvos politinės partijos pirmininku.

Vedęs, žmona Jurga – laboratorijos gydytoja, VU mokslinė bendradarbė. Turi tris vaikus – dukras Jorigę ir Audingą, o taip pat sūnų – Žygintą.

Keturiasdešimt trečiasis "Dirvos" NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas iš A.A. Simo Kašelio palikimo

Tematika: Autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Rašiniai privalo būti pasirašyti slapyvardžiu. Šis slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negrąžinami.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki **2005 m. lapkričio 1 d.** (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti adresu:

**"Dirva", Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA**

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

Premijos: Pirmoji premija – 500 JAV dolerių, Antroji premija – 300 JAV dolerių

Konkurso rašinių vertinimo komisija sprendžia paprasta balsų dauguma.

LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentas pasveikino Ispanijos Karalių. Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino Ispanijos Karalių Juan Carlos I Ispanijos valstybės dienos proga. Lietuvos vadovo teigimu, jis nuoširdžiai tikis, kad demokratiškomis vertybėmis grįstas šalių bendradarbiavimas vienas jų visuomenės, verslą ir politikus. “Su malonumu prisimenu Jūsų svetingumą mano vizito Ispanijoje metu. Nuoširdžiai tikiu, kad draugiškas ir demokratijos vertybėmis pagrįstas Ispanijos ir Lietuvos bendradarbiavimas ir toliau vienas mūsų žmones, verslą bei politikus”, - išplatintame Prezidentūros pranešime cituojas V. Adamkaus sveikinimas.

Šalies vadovas pabrėžė neabejojęs, jog abiejų valstybių bendradarbiavimas ir pastangos padės kurti vieningą, saugią ir klestinčią Europą. Ispanijos valstybės diena dar kitaip vadinama Kristupo Kolumbo Amerikos atradimo diena. ELTA primena, kad birželio pradžioje viešėdamas Ispanijoje Prezidentas po susitikimų su šalies karališkąja šeima ir valstybės pareigūnais tvirtino, jog Lietuva turi stiprų ir nuoširdų draugą. Tai buvo pirmasis valstybinis Lietuvos vadovo vizitas į Ispaniją dvišalių santykių istorijoje.

Prezidentas Valdas Adamkus, viešėdamas su darbo vizitu Zagrebe, priėmė Bulgarijos Respublikos prezidento Georgij Parvanov padėką Lietuvai už Bulgarijos palaikymą stojant į Europos Sąjungą. Anot Prezidentūros spaudos tarnybos pranešimo, Lietuvos vadovas savo ruožtu informavo G. Parvanov, kad Rumunijos ir Bulgarijos stojimo į ES sutartis artimiausiu metu bus pateikta Seimui, kad šis pradėtų ratifikavimo procedūrą. Susitikime taip pat buvo sutarta, jog dvišaliam politiniam ir ekonominiam bendradarbiavimui naują impulsą suteiks V. Adamkaus apsilankymas Bulgarijoje lapkričio 21-22 dienomis.

Lietuvos vadovas taip pat pasinaudojo galimybėmis susitikti su kitų šalių vadovais, suderinti pozicijas įvairiais klausimais ir pasikeisti nuomonėmis apie tarptautinės politikos aktualijas. Vidurio Europos šalių prezidentų susitikimas - tai kasmetinis renginys, kuriame buvusių Varšuvos pakto šalių bei kaimyninių valstybių vadovai diskutuoja aktualiausiais regiono ir Europos klausimais. Rengti Vidurio Europos valstybių prezidentų susitikimą idėja kilo 1993 metais Zalcburgo muzikos festivalio metu susitikus keturių šalių - Austrijos, Vokietijos, Vengrijos ir Čekijos - prezidentams.

Šiais metais į prezidentų susitikimą Zagrebe yra kvieisti septyniolikos šalių vadovai: Lietuvos, Lenkijos, Italijos, Moldovos, Bulgarijos, Albanijos, Slovėnijos, Čekijos, Serbijos ir Juodkalnijos, Austrijos, Slovakijos, Vokietijos, Makedonijos, Rumunijos, Ukrainos, Bosnijos ir Hercegovinos.

Vyriausybei pasirinkti, kam parduoti “Mažeikių naftos” akcijas, trukdo ne tik laikinas bankrutuojančios “Jukos” kompanijos valdomos Lietuvos naftos koncerno akcijų areštas, bet ir vidiniai nesutarimai valdančiojoje koalicijoje. Premjerui Algirdui Brazauskui pareiškus, kad tinkamiausias “Mažeikių naftos” akcijų pirkėjas - Rusijos ir Didžiosios Britanijos koncernas TNK-BP, pasipriešino kita valdančiosios koalicijos partnerė - Darbo partija, kurios frakcija Seime nusprendė, kad Vyriausybė neturi išskirti nė vienos pretendentės į “Mažeikių naftos” akcijas ir derėtis su visomis bendrovėmis. Šios partijos ministrams duotas nurodymas laikytis tokios pozicijos ir savo sprendimus derinti su frakcija Seime.

Jei Europos Sąjunga skirs lėšų greitajam geležinkeliiui “Rail Baltica” tiesti, jo statybos darbai prasidės 2008 metais, tvirtina Susisiekimo ministerija. Taip rašoma ministerijos parengtoje pažymoje Vyriausybei. Tai, ar finansavimas bus skirtas, paaiškės tik ES šalims patvirtinus 2007-2013 metų biudžeto perspektyvą. Helsinkį, Taliną, Rygą, Kauną ir Varšuvą sujungsiiančio geležinkelio tiesimo darbai Lietuvos teritorijoje yra vertinami 1-1,3 mlrd. litų, iš jų 85 proc. (850-1,1 mlrd. litų) turėtų kompensuoti ES. Ar geležinkelio projektas gali būti naudingas ekonomiškai, turėtų išsiaiškinti ši mėnesį pradedama rengti “Rail Baltica” priešprojektinė studija. Ją baigti numatyta kitų metų pavasarį. Projektas “Rail Baltica” yra įtrauktas į ES finansuojamų prioritetinių projektų sąrašą. Jį planuojama statyti keliais etapais: atkarpa Varšuva-Kaunas turėtų pradėti veikti 2010 metais, Kaunas-Ryga - 2014 metais, Ryga-Talinas - 2016 metais. Planuojama, kad traukiniai šiuo europinių vėžių geležinkeliu važiuos daugiau nei 160 kilometrų per valandą greičiu.

Kauno apygardos teisme pradėta nagrinėti dėl nelegalių gabenimo kaltinamų 5 buvusių pasieniečių ir dar 11 teisiamųjų byla. Prieš teisimą stojo buvę pasienio Lazdijų rinktinės nariai - Gintautas Vekteris, Juozas Bražinskas, Mindaugas Burneika, Artūras Kazlauskas ir Žybartas Žaliaduonis. Keli teisiamieji dirbo pasienio tarnyboje maždaug 3 metus ir buvo laikomi patyrusiais darbuotojais.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos seime Čikagoje: Šaulių sąjungos išeivijoje vadas Mykolas Abarius, Lietuvos Tautininkų sąjungos pirm. Gintaras Songaila, LR Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, Garbės konsulas Stanley Balzekas ir Bostono skyriaus pirm. Romas Veitas.

Z. Degučio nuotr.

ES REIKIA ATVIRO IR DRĄSAUS DIALOGO

Zagrebas, spalio 14 d. (Lietuvos radijas). Prezidentas Valdas Adamkus su darbo vizitu Zagrebe, Kroatijoje, dalyvavo iškilmingame XII Vidurio Europos šalių suvažiavimo atidaryme. Šiais metais aukščiausio lygio susitikime Zagrebe dalyvauja prezidentai iš penkiolikos šalių: Lietuvos, Lenkijos, Italijos, Moldovos, Bulgarijos, Albanijos, Slovėnijos, Čekijos, Serbijos ir Juodkalnijos, Austrijos, Slovakijos, Makedonijos, Rumunijos, Bosnijos ir Hercegovinos. Valstybių vadovai diskutuoja temomis "Kaip užbaigti Europos integracijos procesą?" ir "Kuris socialinis-ekonominis modelis yra tinkamiausias integruotai Europai?" Lietuvos vadovas šiame

renginyje buvo pakviestas dalyvauti kaip garbės svečias. Prezidentas Valdas Adamkus Vidurio Europos prezidentų susitikimo plenarinėje sesijoje "Kaip užbaigti Europos integracijos procesą?" skaitė pranešimą. Pradėdamas savo pranešimą, Lietuvos prezidentas pabrėžė, kad Europos vadovams reikia daugiau atviro ir drąsaus dialogo, kuriame gimtų ateities iniciatyvos ir būtų sutarta dėl praktinių veiksmų.

Kalbėdamas apie bendrą atsakomybę už Europos Sąjungos ir jos kaimynių ateitį, prezidentas pabrėžė, kad nuo čia susirinkusių politinių vadų tolesnių darbų ir sutarimo priklausys ne tik Europos Sąjungos užsienio ir plėtros politi-

kos ateitis, bet ir tai, kokią vaidmenį Europa vaidins pasaulyje. Jis teigė, kad šiandien yra privalu padėti Ukrainai, Gruzijai ir Moldovai pasiekti vidinį sutarimą dėl strateginės ekonominės ir užsienio politikos, taip pat padėti sugrąžinti žmonių pasitikėjimą valstybės institucijomis.

Prezidentas paragino aktyviai įsitraukti į "išaldytų" konfliktų sprendimą, kurie stabdo Europos Sąjungos kaimynių ekonominę plėtrą ir skaldo visuomenę. Jo nuomone, naujosios Europos Sąjungos narės turėtų imtis iniciatyvos kurti naujas jungtis tarp Balkanų bei Juodosios jūros regiono valstybių ir Europos Sąjungos.

LIETUVA ATLIEKA SVARBIAŲ MISIJĄ ATKURIANT AFGANISTANO VALSTYBĘ

Vilnius, spalio 12 d. (ELTA). Prezidentas Valdas Adamkus iš Jungtinių Amerikos Valstijų Valstybės sekretorės Condoleezza Rice išgirdo teigiamų Lietuvos misijos Afganistane vertinimų ir užtikrino, kad šalis vykdys tarptautinius įsipareigojimus Irake.

Prieš apsilankydamas Lietuvos vadovaujamoje Provincijos atkūrimo grupės stovykloje Čagčarane, Goro provincijoje, trečiadienį V. Adamkus Kabulo oro uoste susitiko su C. Rice, kuri į Kabulą atvyko kelioms valandoms, pranešė Prezidentūros spaudos tarnyba.

Lietuvos vadovas su JAV Valstybės sekretore aptarė tarptautinę situaciją Afganistane ir Irake.

JAV pareigūnė teigiamai įvertino Lietuvos karių misiją stiprinant centrinės Afganistano valdžios įtaką Goro provincijoje, padedant vietinėms saugumo struktūroms kurti saugią aplinką sudarant tinkamas są-

lygas provincijai ir valstybei atkurti. Jos žodžiais, Lietuva atlieka labai svarbią misiją - padeda atkurti Afganistano valstybę.

Aptardama situaciją Irake, JAV Valstybės sekretorė pabrėžė, kad nors šiuo metu vis dažniau girdėti nuomonių apie būtinybę išvesti karines pajėgas iš šios valstybės, tarptautinis kontingentas, jos teigimu, atlieka teigiamą vaidmenį šalyje.

Savo ruožtu prezidentas tvirtino, kad Lietuva vykdys tarptautinius įsipareigojimus, nors jau pasigirsta nuomonių, kad verta išskaidyti mūsų šalies kontingentą Irake ir Afganistane. Lietuvos vadovas padėkojo JAV už įvykdytus finansinius ir logistinius įsipareigojimus padedant mūsų kariams įsikurti Goro provincijoje.

Trečiadienį V. Adamkus susitiko su Afganistano Islamo Respublikos prezidentu Hamid Karzai. Susitikime kalbėta apie Lietuvos indėlį atstatant Goro

provinciją.

Prezidentas taip pat lankėsi Lietuvos vadovaujamos Provincijos atkūrimo grupės stovykloje Čagčarane, kur susitiko su Goro provincijos gubernatoriumi Shah Abdul Ahada Afzali ir lietuvių kariais. Vėliau Lietuvos vadovas lankėsi Čagčarano ligoninėje.

LIETUVOS PAGALBA AFGANISTANUI GYVYBIŠKAI SVARBI

Vilnius, spalio 12 d. (ELTA). Lietuvos karių misija Afganistane yra gyvybiškai svarbi, nes ji sustiprina Goro provincijos saugumą ir atnešė jai ramybę. Taip susitikęs su prezidentu Valdu Adamkumi tvirtino Goro provincijos gubernatorius Shah Abdul Ahada Afzali. “Jūsų buvimas čia, Čagčarane, atnešė ramybę ir sustiprino Goro provincijos saugumą. Nepalikite mūsų vienu, kol mūsų valstybė nesusitiprėjo ir neatsistojo ant kojų. Jūsų pagalba mums yra gyvybiškai reikalinga”, - cituojamas Goro gubernatorius.

DARBINGAS AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS

28-tasis Sąjungos Seimo atstovų suvažiavimas įvyko spalio 7, 8 ir 9 dienomis Balzeko muziejaus salėje Čikagoje. Jame dalyvavo atstovai net iš tolimiausių sąjungos vietovių. Rūta Sakienė, Liucija ir Antanas Mažeikai iš Los Angeles, Birutė Banaitienė ir Romas Veitas iš Bostono, Mykolas Abarius iš Detroito, Algis Matulionis, “Vilties” draugijos pirmininkas, kuri leidžia “Dirvą”, iš Clevelando.

Spalio 7 d. Vakare įvyko susitikimas su atstovais ir svečiais muziejaus salėje. Dalyvavo 60 asmenų. Visi buvo maloniai sutikti, priimti ir pavaišinti. Tai dėka Seimo rengimo komiteto narių, vadovaujant pirm. Matildai Marcinkienei.

Kitą dieną, spalio 8 d., dalyvaujant Seimo atstovams ir svečiams, įvyko Seimo atidarymas ir iškilmingas posėdis. Seimą savo žodžiu pradėjo Seimo rengimo komiteto pirm. Matilda Marcinkienė, sveikindama atvykusius atstovus ir svečius, linkėdama geros sėkmės ir pakvietė Petrą Buchą, Sąjungos pirmininką, tarti žodį. P. Buchas po trumpo sveikinimo į prezidiumą pakvietė Lietuvos Respublikos Generalinį konsulą Arvydą Daunoravičių ir kitus garbingus asmenis, o į Seimo darbo komisiją – Romą Veitą, Rūtą Sakienę ir Mykolą Abarių.

Lietuvos ir JAV himnus giedojo solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Invokaciją skaitė prel. dr. Ignas Urbonas. Mirusiųjų sąjungos narius nuo praėjusio Seimo iki dabar išvardino I. Dirdienė, sąjungos sekretorė ir kvietė juos pagerbti vienos minutės atsistojimu.

Generalinis konsulas A. Daunoravičius savo sveikinimo kalboje pabrėžė, jog “šis Seimas yra reikšmingas, nes tautinė idėja turi plačią prasmę, ją iškėlė į pirmaujančią vietą, nes tautinė mintis mus visus stiprina okupacijoje, o jus ji jungė išeivijoje ir nepraradote siekti tikslo ir vienybės. Ačiū Jums už tai!”

Saulius Kuprys, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, sveikino seimą jos vardu ir paminėjo, kad Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga buvo ir yra viena iš pagrindinių organizacijų sudarančių Amerikos Lietuvių Tarybą.

Šaulių organizacijos vardu išeivijoje sveikino Mykolas Abarius. Raštu sveikino Garbės konsulas V. Čekanauskas iš Los Angeles. Jo sveikinimą perskaitė Rūta Sakienė. JAV LB Prezidiumo pirmininkės J. Narušienės sveikinimą, jai negalint dalyvauti, perdavė

pirm. P. Buchas. LB Chicagos apygardos pasveikino pirm. Aušrelę Sakalaitę.

Po to inž. E. Bartkus pristatė Gintarą Songailą, Lietuvos Tautininkų pirmininką Lietuvoje. Jo paskaita ne viena sudomino, buvo keliami klausimai iš auditorijos, į kuriuos G. Songaila atsakė.

Pirmam darbo posėdžiui vadovauti P. Buchas pakvietė Romą Veitą. Pranešimus skaitė Sąjungos pirm. P. Buchas, Oskaras Kremeris, Garbės teismo pirm. A. Mažeika, Kontrolės komisijos dr. L. Šimulienė. Po to vyko skyrių pirmininkų pranešimai. Buvo iškelta įvairių klausimų, vyko diskusijos.

Dirvos 90 metų sukakties minėjimas buvo iškilmingoje vakarienoje A. Mažeika savo paskaitoje įdomiai papasakojo *Dirvos* gimimo istoriją, o vėliau jos didelę, reikšmingą tautinę įtaką Amerikos lietuviams. *Dirvos* gimimo istoriją, o vėliau jos didelę, reikšmingą tautinę įtaką Amerikos lietuviams. *Dirva* ir šiandien yra tokia išlikusi ir budi tautinės minties sargyboje.

Vakaro meninę programą puikiai atliko solistė Nida Grigalavičiūtė, akompanuojant muzikui Ričardui Sokui. Programą pravedė Dalia Sokienė, kuri turi daug gabumų ir patyrimo tinkamai pristatyti programos dalyvius. Šokiams grojo R. Sokas.

Vakarienoje dalyvavo konsulas A. Daunoravičius su dukrele, Garbės konsulai – Vaclovas Kleiza su žmona Asta ir Stanley Balzekas.

Spalio 9 d., sekmadienį, po pamaldų buvo II-asis darbo posėdis. Jis buvo ilgokas, nes buvo svarstomi įvairūs sąjungos reikalai ir problemos, naujos valdybos rinkimai, nutarimų Komisijos pranešimai, įvairių darbų aptarimai ir diskusijos.

Kadangi Sąjungos valdyba buvo darbinga, jos pareigos buvo gerai atliktos, tai Seimo atstovai vienbalsiai vėl tą pačią valdybą perrinko naujai kadencijai. Valdybą sudaro Petras Buchas, pirmininkas, vice-pirmininkai – inž. Eugenijus Bartkus ir Jonas Variakojis, sekretorė – Irena Dirdienė, išdininkas – Oskaras Kremeris. Garbės teismą – Antanas Mažeika ir Vaclovas Mažeika. Kontrolės komisiją – Matilda Marcinkienė, Gediminas Biskis ir dr. Laima Šimulienė.

Seimas gerai buvo suorganizuotas, paruoštas, darbo posėdžiai vyko sklandžiai. Seimas sutraukė daug svečių ir reikia manyti, kad jo ruošėjai yra patenkinti. **St. Džiugas**

Pradedant Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 28-ąjį seimą, pagerbiami mirę nariai. Prezidiume: Lietuvos Garbės konsulas Vaclovas Kleiza, ALT pirm. Saulius Kuprys, prel. Ignas Urbonas, Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, Lietuvos Garbės konsulas Stanley Balzekas. Jr., Sąjungos pirm. Petras Buchas. Prie mikrofono Irena Dirdienė.

Z. Degučio nuotr.

DIRVOS DEVYNIASDEŠIMTIES METŲ JUBILIEJUS

Antanas Mažeika

“Dirva” šiais metais švenčia savo 90-ties metų jubiliejų. Šia proga būtina prisiminti “Dirvos” eitą idėjinį, organizacinį kelią ir jos pirmuosius kūrimosi žingsnius.

Clevelando mieste, judrus verslininkas **Apolonijus Bartoševičius** pradėjo organizuoti lietuvių laikraštį. Pirmąjį aštuonių puslapių, didelio formato numerį išleido 1916 m. rugpjūčio 26 d. pavadintą “Dirva”. Jo redaktoriumi buvo **Vincas Jokubynas**, vienas iškiliausių ankstyvesnės kartos veikėjų, buvęs SLA prezidentas.

Pradėjusi eiti “Dirva” iš karto atsistojo ant tvirto pagrindo. Ji turėjo ne tik igudusį redaktorių, bet ir stiprų medžiaginį užnugarį. Jos leidėjas Anatolijus Bartoševičius jau buvo finansiškai sustiprėjęs verslininkas, 1914 m. įsteigęs St. Clair Savings & Loan banką, greta to sėkmingai vertęsis nekilnojamojo turto prekyba.

Ano meto lietuvių visuomenė Amerikoje jau buvo pasiskirsčiusi į tris pagrindines sroves: **katalikišką, socialistišką ir tautišką**. “Dirva” iš pat pradžių įsirikiavo į **tautinę srovę** ir ją atstovaujančiu laikraščiu išliko iki pat šios sukakties.

Vincui Jokubynui po metų iš Clevelando išvykus, kitu, pagal eilę antruojų, “Dirvos” redaktoriumi buvo pakviestas **Juozas Gedminas**, prieš tai Brooklyne redagavęs tautininkų leidžiamą “Vienybę”. Tuo pačiu metu redaktoriaus pavaduotoju “Dirvon” atėjo **Kazys Karpis**.

1919 m. “Dirvos” redaktorių **Juozas Gedminas** persikėlė į Chicago. **Kazys Kar-**

pius leidėjų buvo pakviestas būti “Dirvos” redaktoriumi. 1925 m. **Anatolijus Bartoševičius** perleido Dirvos leidimą redaktoriui **Kaziui Karpiui**, šis gi savo rankose laikraštį išlaikė iki 1948 m. pabaigos, t.y. iki didžiosios **ateivių bangos** atvykimo.

1948 m. **Vincas Rastenis** su **dr. Motiejaus Colney-Aukštikalnio, P. Lapienės** ir **Juozo Bačiūno** pagalba perėmė “Dirvą” savo žinion ir redagavo iki 1952 m.

1952 metų balandžio 26/27 dienomis įsteigta “Vilties” draugija perėmė “Dirvos” leidimą. Po 37 m. laikraščio leidimas buvo perkeltas iš privačių asmenų nuosavybės į organizacijos nuosavybę, o tuo pačiu ir organizacijos kontrolę ir atsakomybę. Jei prieš tai “Dirvos” leidėjai, privatūs asmenys, samdė “Dirvos” redaktorių pagal savo asmenišką skonį, arba jos leidėjas ir redaktorius buvo vienas ir tas pats asmuo, tai dabar už “Dirvos” leidimą tapo atsakinga **Vilties draugija**, o už jos turinį kartu su ja yra atsakingas **Vilties draugijos su Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos** pritarimu kvieistas redaktorius. “Dirvos” redaktorius tapo “Vilties” draugijos tarnautojas, tiesiogiai atsakingu jai ne vien kaip redaktorių, bet ir kaip jos reikalų vedėjas.

Kai “Dirvos” leidimą perėmė Vilties draugija, ją redagavo **Balys Gaidžiūnas**, šiose pareigose išbuvo vienuolika metų. 1962 m. jį pakeitė **Jonas Čiuberkis**, Vytauto Gedgaudo padedamas redagavo iki 1968 m. rudens.

Tame laikotarpyje JAV prasidejo ekonominio gyvenimo atoslūgis, neišvengiamai pa-

sunkinęs ir “Dirvos” leidimo sąlygas. Iš normaliai supilaukiančių pajamų buvo sunku išsiversti, teko susispausti. Iš triskart savaitėje leidžiamo laikraščio pereita prie dukart savaitinio. Taip besispaudžiant, 1968 m. rudenį redaktoriui **Jonui Čiuberkiui** teko pasitraukti, o jo vietoje pasilikė **Vytautas Gedgaudas**.

1968 m. **Vytautas Gedgaudas** perėmė “Dirvos” redagavimą išbūdamas šiose pareigose iki 1991 m., sveikatai susilpnėjęs išėjo į pensiją.

Redaktoriaus **Vytauto Gedgaudo** laikotarpį įvyko didi nelaimė – gaisras. Tai įvyko 1975 m. liepos 30 d. naktį, kai neišaiškintomis aplinkybėmis įsiliepsnojo kaimyninis namas ir iš jo išsiveržusi ugnis apėmė ir “Dirvos” namą. Gaisras neatstatomai apnaikino pastatą ir jame esančius spaustuvės įrengimus. Nuostoliai būtų buvę dar didesni, jeigu nebūtų suspėta išgelbėti neseniai įsigyta elektroninė rinkimo mašina, kartoteka, linotipo naudojamas metalas, lietuviški šriftai ir visa kita, kas netrukus įgalino tęsti per ugnį perėjusios “Dirvos” reguliarių ėjimą.

Žinia apie “Dirvą” ištikusią nelaimę žaibo greitumu apskriejo visas Amerikos lietuvių nausėdijas, sujaudindama ne tik tuos, kurie turėjo vienočius ar kitokius ryšius su laikraščiu, bet ir tuos, kurie vertino ir brangino kiekvieną lietuviškam reikalui naudingą pasireiškimą.

Nors ir sudegė “Dirvos” namas, bet laikraštis nesustojo ėjęs. Jau rugpjūčio 20 d. buvo išleistas pogaisrinis numeris, suredaguotas, surinktas ir išsiuntinėtas redaktoriaus **Vytauto Gedgaudo** bute. Taip tęsėsi bent trejetą mėnesių, kol buvo surastos tinkamos patalpos, iš karto jas nuomojant, o

(Nukelta į 10 psl.)

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 28-ojo seimo nariai: Antanas Mažeika iš Los Angeles, CA, Algirdas Matulionis, „Vilties“ draugijos pirmininkas ir „Dirvos“ leidėjas, Liucija Mažeikienė iš Los Angeles, CA, Jonas Variakojis ir Eugenijus Bartkus, Sąjungos valdybos vicepirmininkai iš Čikagos.

Z. Degučio nuotr.

LIETUVOS IR LENKIJOS RESPUBLIKA JOS ŽLUGIMAS

Algimantas Liekis

(Iš knygos „Lietuvos mokslas“)

II.

Jie daugiausia rūpinosi tik savo turtų gausinimu, o ne vis labiau įstančia Respublika. Dėl to krašte dar labiau išsialėjo netvarka ir savivalė, ji vis labiau siaubė pražygiuojančios ar atvykstančios poilsui Rusijos, Prūsijos, Austrijos kariuomenės. Ypač viešai savo teises į Respubliką reiškė Rusija, kuri, 1764 m. mirus Augustui III, vėl pareikalavo, kad karaliumi būtų išrinktas carienės Jekaterinos II meilužio F.M. Čartoriskio artimas giminaitis Stanislovas Augustas Poniatovskis. Čartoriskiai tikėjosi, kad per tą giminaitį karalių jie įsitvirtins tiek Rusijoje, tiek Respublikoje. Bet kai Stanislovas Augustas ėmėsi reformų, kad padarytų tvarką valstybėje, pagerintų ekonomiką (panaikino bajorų veto teisę, pagerino dvarų valdymą, ėmėsi stiprinti kariuomenę), Rusija buvo nepatenkintąjį ėmė papirkinėti bajorus, kad jie burtųsi ir tariamai gintų savo teises ir laisves, išprovokavo vidaus neramumus. To ir laukta. 1772 m. Rusija, Prūsija ir Austrija atsirėžė nuo Respublikos po norimą gabalą teritorijos - įvykdė vadinamąjį **pirmąjį Respublikos pasidalijimą**, o likusios dalies tikruoju šeimininku tapo Rusijos ambasadorius, be kurio sutikimo nebuvo galima net valdininkų paskirti į aukštesnį postą.

Respublika buvo kiek beat-sikvepianti po 1787 m., kai Rusija išitraukė j karą su Turkija. Tuomet vėl buvo mėginta centralizuoti valstybės valdymą, padidinti kariuomenę iki 100 tūkst. karių, miestiečiams irgi suteikta teisė rinkti atstovus

į Seimą, būti bajorais, imta vėl pertvarkyti ūkinį gyvenimą, plėtoti pramonę ir kt. Pagrindiniai reformos principai buvo surašyti 1791 m. gegužės 3 d. priimtoje Respublikos konstitucijoje. Tačiau siekiant sukurti vieną centralizuotą valstybę konstitucijoje nebuvo numatyta jokio savarankiškumo Lietuvai. Dėl to buvo nepatenkinta dalis Lietuvos didikų. Bajorai buvo nepatenkinti dėl jų teisių suvaržymo, dėl jų sulyginimo su miestiečiais, dėl privalomos tarnybos kariuomenėje ir pan. Tuo nepatenkintųjų bruzdesiu vėl pasinaudojo Rusija, kuri 1792 m. organizavo krašte konfederaciją, pasiuntė į talką 64 tūkst. rusų kariuomenę. Apsiginti nuo jos Respublika buvo per silpna ir sutiko panaikinti visus tuos valstybę galinčius priekštatus, priimtus praėjusių ketverių metų (1788-1792 m.) Seimo metu. Tačiau Rusijai ir to buvo maža. Susitarusi su Austrija ir Prūsija, 1793 m. sausio 23 d. Rusija antrą kartą „apipjaustė“ Respublikos žemes - Rusija pasiėmė visą likusią Ukrainą, Minsko, Naugarduko, Brastos vaivadijas ir kt. O kad viskas būtų „įstatymiškai pagrįsta“, į Gardiną sukviėtė Respublikos Seimo narius, kurie atšaukė gegužės 3 d. konstitucijos galiojimą ir „vienbalsiai“ patvirtino rusų sudarytą Nuolatinę valstybės valdymo tarybą.

Seimas taip pat „pritarė“, kad krašte bus ne daugiau kaip 15 tūkst. „vietinės“ kariuomenės (Lietuvoje - 5 tūkst.). Tuo tarpu vien Varšuvoje Rusijos ambasadoriaus žinioje buvo

daugiau kaip 30 tūkst. Rusijos karių.

Rusijos savivalė Respublikoje, Seimo nutarimai Gardine paskatino ginkluotai kovai daugelį šalies patriotų. Lenkijoje jiems vadovauti ėmėsi generolas Tadas Kosciuszka, Lietuvoje - inžinierius pulkininkas Jokūbas Jasinskis. Sukilėliai įkūrė Tautinę aukščiausiąją tarybą, kuri 1794 m. balandį paėmė į savo rankas valdžią Varšuvoje. Po kelių dienų panašią tarybą sudarė ir sukilėliai Lietuvoje, Vilniuje.

Lietuvos tautinė aukščiausioji taryba sudarė departamentus (deputacijas): administracijos ir tvarkos, viešojo saugumo, biudžeto, kariuomenės ir kt. Pavietuose sudarė karines-civlines komisijas.

Sukilėliai buvo numatę atkurti savarankišką Lietuvos valstybę, panaikinti baudžiavą, bet toks „separatizmas“ nepatiko sukilimo vadams Lenkijoje, ir jie 1794 m. gegužės mėnesio pabaigoje Lietuvos tautinę tarybą panaikino, pašalindami iš jos vadovų J. Jasinskį. Girdi, visoje Respublikoje sukilimui turi vadovauti tik viena taryba.

Nepaisant daug kur sukilėlių parodyto didvyriškumo, rusų kariuomenė iki 1794 m. rudens įveikė sukilėlius visoje Respublikoje. Rusija ir vėl, susitarusi su Austrija ir Prūsija, 1795 m. lapkričio 25 d. trečiąjį kartą jau galutinai pasidalijo Respublikos žemes ir ją panaikino. Visos Lietuvos vaivadijos su beveik 5,5 mln. gyventojų atiteko Rusijai, Lenkijos dalis su 4 mln. gyventojų - Austrijai, o likusi Lenkijos dalis su 2,6 mln. gyventojų - Prūsijai.

Lietuvos žemių generalgubernatoriumi buvo paskirtas M. Repninas, buvęs Respublikoje ambasadoriumi.

(Pabaiga)

(Atkelta iš 9 psl.)

DIRVOS...

vėliau ir nuperkant. Po gaisro „Dirva“ buvo leidžiama tik kartą į savaitę. Jai įsikūrus savo namuose ir įsigijus spaustuvę, buvo įeita į normalias vėžes. Redaktorius **Vytautas Gedgaudas** sugebėjo išlaikyti „Dirvą“ aukštame lygyje, sutelkdamas būrį spaudos darbuotojų - žurnalistų, kurie padarė laikraštį įdomiu. „Dirva“ visą laiką išliko tautinės minties, ji neužsidarė vienos partijos rėmuose, bet apėmė visą šakotą išeivijos gyvenimą.

„Dirvos“ prenumerata, skelbimai ir aukos dažnai nepadengė visų laikraščio išlaidų ir išdas kasmet mažėjo. Laikas nuo laiko „Vilties“ draugija organizuodavo laikraščiui paremti piniginius vajus. Į tuos vajus įsijungdavo Tautinė sąjunga su visais savo skyriais.

Laikui bėgant „Dirvos“ namas paseno ir buvo reikalingas didelis, brangus remontas. Svarstant padėti, „Vilties“ draugija nutarė namą parduoti, o „Dirvai“ nuomoti moderniškesnes patalpas geresnėje vietoje.

Per paskutinius aštuonerius metus „Vilties“ draugija turėjo nemažą rūpesčių ieškodama „Dirvai“ redaktorių. Ilgamečiui redaktoriui **Vytautui Gedgaudui** 1991 m. išėjus į pensiją, buvo mėginta redagavimą perleisti iš Lietuvos atvykusiam **Pauliui Vaitiekūnui**, bet po trumpo laiko buvo atleistas.

Pavyko prikalbinti buvusį redaktorių **Balį Gaidžiūną** bent laikinai redaguoti. 1993 m. gale **Balys Gaidžiūnas** nutarė grįžti nuolatiniam apsigyvenimui į Lietuvą. „Vilties“ draugija pakvietė iš Vilniaus **dr. Anicetą Bundonį**, kuris

sutiko redaguoti Dirvą 2 metus ir nuo 1994 m. kovo mėn. perėmė redaktoriaus pareigas. 1995 m. spalio mėn. **dr. Anicetas Bundonis** susirgo ir grįžo atgal į Lietuvą.

„Dirva“ vis dėlto nesustojo, darbo ėmėsi 3 tarnautojos: **Ona Šilėnienė, Giedrė Kijauskienė ir Olga Čepienė**. Jos redagavo „Dirvą“ nuo 1995 m. spalio iki 1996 m. vasario mėn., kol iš Lietuvos atvyko naujas redaktorius **dr. Jonas Jasaitis**. Nelengva buvo dr. Jonui Jasaičiui perimti redagavimą, nes dalis bendradarbių, keičiantis redaktoriams, nubyrėjo - reikėjo surasti naujus. Po kelių metų redagavimo, **dr. Jonas Jasaitis**, negalėdamas suprasti, kad „Dirva“ yra tautinės minties laikraštis ir kad jis yra „Vilties“ draugijos pagal sutartį samdytas redaktorius, „Vilties“ draugijos pirm. **Algirdo Matulionio** kelis kartus perspėtas, nekreipė dėmesio. Buvo ieškota kelių susitarti, tačiau nesisekė. 2001 m. sausio mėn. 7 d. buvo gautas iš redaktoriaus **dr. Jono Jasaičio** atsistatydinimo pareiškimas.

Laikinais redaktoriaus pareigas teko eiti Vilties draugijos valdybos pirm. **Algirdui Matulioniui**, padedant valdybos nariams: **Vilijai Klimienei, Reginai Čiuberkienei, Rūtai Sakienei ir Antanui Mažeikai**. Buvo paprašytas „Lietuvių balsas“ laikraščio Čikagoje redaktorius **Vytautas Radžius**, kuris mielai sutiko redaguoti „Dirvą“.

Šiuo metu „Vilties“ draugijos valdyba susideda iš pirmininko **Algirdo Matulionio** vicepirmininkų **Algio Pautieniaus, dr. Viktoro Stankaus, Rūtos Sakienės ir Antano Mažeikos**.

Kalba, pasakyta „Dirvos“ 90 metų šventėje Čikagoje, 2005 m. spalio 8 d.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

	METAMS - \$55,
	PUSEI METŲ - \$40,
	PIRMA KLASE - \$78,
	ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$130.00

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

NUOMOJAMAS NAUJAS BUTAS SU VISAIS PATOGUMAIS NIDOS Miesto CENTRE

**Prašome skambinti: Tel.: 1-781-784-9318
arba Tel.: 1-781-784-6876**

RENGINIŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 13 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

NAUJOS KNYGOS

KNYGA APIE SVETIMŠALIŲ LEGIONĄ

Lietuvio legionieriaus Jono Tomkaus išgyvenimai

Ši knyga rašyta ne rašytojo. Joje nerasite metaforinio mąstymo, vaizdingo pasakojimo ar kitų paslėptų literatūrinių potėpių. Tai atviras, neretušuotas, gal net kiek šiurkštokas lietuvių legionieriaus dienoraštis su dažnais minties, laiko, įvykių šuoliais. Tačiau šis pasakojimas žavi autentiškumu ir praveria mįslingo svetimšalių legionieriaus pasaulio duris. Legiono kario kuprinėje nėra vietos šeimai, tėvynei, meilei, gimtajai kalbai. Joje – tik ginklai, batai, kelnės, marškiniai ir rankšluostis, - “taip rašo Šiauliuose veikiančios leidyklos “Šiaurės Lietuva” vedėjas Stasys Tumėnas neseniai išleistoje Jono Tomkaus knygoje “Svetimšalių Legionas”.

Tiesa, ši knyga nėra didelė – tik 88 puslapių apimties, tačiau labai intriguojanti, nes ypatingai Lietuvoje gyvenusieji apie svetimšalių legioną yra mažai skaitę ir nedaug girdėję.

Knygos rankraštį leidykla gavo iš Clevelandiečio Henriko Staso, kuris 1987 m. vasara Londone sutiko žemaitį iš Paryžiaus – dešimtį metų buvusį Prancūzijos svetimšalių legiono, o vėliau – dar 20 metų Prancūzijos armijos nariu. J. Tomkaus rankraštis ilgą laiką gulėjo didelio keliautojo H. Staso stalčiuose, tikėdamas, kad buvęs karys atsilieps. Tačiau to nesulaukus, neseniai jis rankraštį perdavė “Šiaurės Lietuvos” leidyklai.

Rankraštį spaudai parengė leidyklos vadovas S. Tumėnas, kuris knygoje išspausdino ir savo straipsnį apie svetimšalių legioną bei leitenantą J. Tomkų ir jo odiseją.

Sužinome, kad Prancūzijos svetimšalių legioną 1831 m. įkūrė Prancūzijos karalius Liudvikas Pilypas ir jo pirmoji misija Alžyro užkariavimas. Tada (1831-1882 m. Laikotarpyje) žuvo 756 legionieriai.

Gerokai daugiau aukų pareikalavo paskutinės dvi misijos – Indokinijoje (1945-1954 m.) – 9092 ir vėl Alžyre 1954-1962 m. – 1633.

Oficialiai legionas buvo panaikintas 1963 m., nes Prancūzija prarado savo kolonijas: Alžyrą, Tunisą, Maroką, Madagaskarą, Siriją, Indokiniją. Tačiau, kaip žymima, šis unikalus vienetas (jį sudaro apie 9000 karių) savo veikla vykdo ir toliau. Jo kariai kovėsi Bosnijoje, Kosove, Makedonijoje ir kitur.

Štai, kas rašoma apie lietuvių šiame elitiniame legione:

“Apie lietuvių dalyvavimą legiono veikloje iki Antrojo pasaulinio karo duomenų aptikti nepavyko. Į legioną lietuviai pradėjo stoti tik po Antrojo pasaulinio karo, nes karo pabaiga Lietuvos jaunuoliams kėlė tolesnio gyvenimo kelio pasirinkimo problemą – trauktis su vokiečiais, stoti į besitraukiančios vokiečių kariuomenės gretas ar rizikuoti pakliūti į Raudonosios armijos gretas, iš kur tik žingsnis iki Sibiro lagerių.

1943 m. pavasarį vokiečiai aktyviai mėgino mobilizuoti Lietuvos jaunuolius į savo pagalbines kariuomenę, vadinamąją “Hilfs-Freiwilligen”. Pasibaigus karui šių dalinių karius ištiko nevienodas likimas. Vieni pateko į amerikiečių, prancūzų ar anglų rankas, kitiems visai nepasisekė – pakliuvo rusams. Į nugalėtojų amerikiečių, prancūzų rankas pakliuvę belaisviai iš Pabaltijo, Vlasovo kariai, generolo Anderseno kariai, bijodami būti perduoti rusams, gelbėjosi kaip kas išmanė. Vieni ištrūko į JAV, kitiems buvo pasiūlytas paskutinis gelbėjimosi šiaudas – Svetimšalių legionas. Prancūzijai, siekiančiai išlaikyti stabilumą savo kolonijose, reikėjo daug karių.”

Vienas iš tokių karo ma-

KALTINA DOLERIŲ PADIRBINĖJIMU

Washington, DC, spalio 14 d. Jungtinės Valstijos oficialiai apkaltino Šiaurės Korėją, jog šioje šalyje dideliu mastu padirbinėjami JAV doleriai. Pasak BBC, JAV teismas paskelbė kaltinimą septyniems asmenims, tarp kurių yra ir Airijos Darbo partijos - laikomos politiniu oficialiosios Airijos respublikos armijos (IRA) sparnu - pirmininkas Sean Garland.

Tiriant paaiškėjo, kad minėti asmenys platino aukštos kokybės padirbtus 100 dolerių banknotus, vadinamus superbanknotais.

JAV teisingumo departamento kaltinamajame akte pažymima, kad "nuo 1997 iki

2000 metų liepos S.Garland ir kai kurie jo bendrininkai iš Šiaurės Korėjos pareigūnų išgydavo padirbtų šimto dolerių banknotų, kad perparduotų juos Didžiojoje Britanijoje ir kitur".

JAV teisėsaugininkai pareikalavo išduoti S.Garland, kuris neigia jam pateiktus kaltinimus.

Kaltinime dar tvirtinama, kad vadinamieji superbanknotai, pasirodę įvairiose pasaulio šalyse 1999 metais, "buvo pagaminti Šiaurės Korėjoje, globojant šios šalies valdžiai, ir platinami pasaulyje Šiaurės Korėjos piliečių", kurie esą "veikę kaip oficialūs vyriausybės atstovai".

šinos pagimdytų naujų legionierių – šios knygos autorius, lietuvis iš Žemaitijos, Jonas Tomkus. Bėgdamas nuo Raudonosios armijos, J. Tomkus irgi svajojo patekti į JAV, bet vos nebuvo sugrąžintas rusams. Pagaliau likimas žemaičiui lėmė pakliūti tarp 20 atrinktųjų į Prancūzijos svetimšalių legioną. Čia jis lyg koks nusikaltėlis “praranda” savo vardą, pavardę, tautybę. Pirmoji stovykla – Austrijoje, vėliau 500 vyrų siunčiami į Marselį. Toliau – šviežiai “iškepto” legionieriaus odiseja į šiaurės Afriką, Alžyrą, Maroką, Madagaskarą, Indokiniją. Visus patirtus išgyvenimus leitenantas J. Tomkus ir sudėjo į savo knygą.

Knygos leidėjas S. Tumėnas dar prideda:

“Lietuvio žemaičio, neprofesionalaus rašytojo J. Tomkaus knyga “Svetimšalių legionas”- netikėtas radinys Lie-

tuvos skaitytojui. Knyga praveria paslaptingas, dešimtimis tabu apipintas duris į Prancūzijos svetimšalių legiono pasaulį, padeda suvokti eilinio kario požiūrį į karą, jo beprasmybę. Ypač tai skamba tragiškai, kai suvoki, jog legiono karys kovoja ne dėl tėvynės, savo idealų, o nežinia dėl kokių idėjų ir siekių.”

Reikia pasakyti, kad ši neseniai Šiauliuose pasirodžiusi knyga apie svetimšalių legioną Lietuvoje yra pirmoji ir viintelė. Tačiau užsienyje gyvenantieji mūsų tautiečiai jau tokio pobūdžio leidinį buvo išleidę gerokai anksčiau.

Toronto mieste (Kanadoje) 1968 m. buvo išspausdinta Zarasuose gimusio lietuvių Bruno Vyčio-Vrublevičiaus knyga apie jo tarnybą legione ir praleistas dienas Vietname (ji vadinosi – “Lietuviai legionieriai Vietname).

Kiek žinome, užsienyje gy-

DIRVAI AUKOJO

ALTS Detroito skyrius 100

A.Mažeika, Marina Del Rey,

CA 100

A.Regis, Chicago, IL 100

J.Gaižutis, W. Springs, IL 30

D.M.Gatautis, Clev. Hts., OH . 29

A.Zaparackas, Chicago, IL 25

A.Reskevičius, Omaha, NE ... 10

D.Puškorienė, Wlby. H., OH . 10

H.Stasas, Clev., OH 10

O.Šilėnas, Euclid, OH 10

K.Keblys, Baton Rouge, LA 8

A.Kazickas, Greenwich, CT 5

I.Laurinaitis, Cleveland, OH 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

veno ir dar dabar, turbūt, gyvena tame legione tarnavusių mūsų tautiečių. Gal kuris iš jų irgi prisistatys su savo atsiminimais?

Beje, čia aprašomos knygos redaktorė yra Ligita Mykolaitienė, o dailininkė – Lina Žutautienė. Knyga išspausdinta Kaune. Jos leidėją galima pasiekti telefonu 011-370-68635112

Edvardas Šulaitis

Sulaukusiai garbaus 96 metų amžiaus

A.† A. PETRONĖLEI STANIŠKIENEI,

iškeliavus į amžinybę, reiškiame gilią užuojautą jos seseriai NATALIJAI BIELINIENEI, dukrai ROMAI ŽILIONIENEI ir jos dukrom ELENUTEI ir RENATAI su šeimomis, sūnui DŽIUGUI ir jo vaikams RŪTAI, PAULIUI, VINCUI ir DIANAI su šeimomis ir visiems kitiems giminėms.

Liūdime drauge su jumis –

*Zuzana Juškevičienė
Jūratė ir Jonas Variakojai
Gitana ir Jonas Variakojai*

Čikaga, Illinois

SPORTO ŽINIOS

Lietuviai Serbijos ir Juodkalnijos krepšinio aikštelėse pasiekė pagrindinį tikslą – iškovojo kelialapį į 2006 metų pasaulio vyrų krepšinio čempionatą Japonijoje. Lietuvos rinkinei pralaimėjusiems rusams beliko laukti varžinio kvietimo lapkričio 27 d. Romoje, po Tarptautinės krepšinio federacijos (FIBA) Centrinės tarybos posėdžio. Vietas pasaulio čempionate jau užsitikrino šios rinktinės: Angola (Afrikos čempionė, FIBA reitinge - 17 vieta), Argentina (olimpinė čempionė, 3), Australija (Okeanijos čempionė, 9), Brazilija (Amerikos čempionė, 14), Kinija (Azijos čempionė, 15), Prancūzija (3 vieta Europoje, 10), Vokietija (2 vieta Europoje, 13), Graikija (Europos čempionė, 8), Japonija (šeimininkė, 25), Libanas (2 vieta Azijoje, 29), Lietuva (5 vieta Europoje, 4), Naujoji Zelandija (2 vieta Okeanijoje, 16), Nigerija (3 vieta Afrikoje, 21), Panama (5 vieta Amerikoje, 34), Kataras (3 vieta Azijoje, 33), Senegalas (2 vieta Afrikoje, 28), Slovėnija (6 vieta Europoje, 22), Ispanija (4 vieta Europoje, 5), Venesuela (3 vieta Amerikoje, 20) ir JAV (4 vieta Amerikoje, 1).

Š. JASIKEVIČIAUS INDĖLIS Į PERGALE

Geriausias Europos įžaidėjas Indianapolio krepšinio gerbėjams parodė, kad yra pasirėngęs puikiai žaisti ir NBA arenose. Pirmosiose rungtynėse "Pacers" namų arenoje Šarūnas Jasikevičius ketvirtajame kėlinyje ištempė komandą paskui save ir svariai prisidėjo prie pergalės prieš Utah "Jazz" – 99:92 (14:10, 26:27, 25:34, 34:21).

Šaras paskutiniajame ketvirtyje pelnė 13 iš savo 18 taškų, per rungtynes pataikydamas 6 metimus iš 9.

"Pradedu jaustis geriau, tačiau manęs dar laukia daug darbo", – po rungtynių teigė Š. Jasikevičius.

Per 25 aikštėje praleistas minutes lietuvis taip pat atkovojo 3 kamuolius, atliko 4 rezultatyvius perdavimus – daugiausia komandoje, perėmė vieną kamuolį, kartą suklydo ir triskart prasižengė.

"Jis išties geras įžaidėjas. Jis ne toks geras gynyboje, todėl turėsime jam padėti. Tačiau valdyti šou jis tikrai gali", – po rungtynių sakė vienas geriausiai besiginančių NBA krepšininkų Ron Artest, taip pat Indianapolyje žaidęs pirmą kartą po diskvalifikacijos.

R. Artest pelnė 23 taškus, tačiau vos du – ketvirtajame kėlinyje. Tuo metu aikštėje "spindėjo" Š. Jasikevičius, žinomas kaip lemiamų metimų meistras. Jis pelnė 8 taškus, kai "Pacers" spurtavo 14:4 ir įgijo 5 taškų pranašumą (88:83). Iš viso jis

ir Stephen Jackson surinko 18 iš paskutiniųjų 20 "Pacers" taškų. "Pamatėte, kodėl mes galvojame, kad Šarūno išsigijimas yra svarbus mūsų papildymas, – po rungtynių teigė "Pacers" vyriausiasis treneris Rick Carlisle. – Žinome, ką jis gali puolime. Jam dar reikia prisitaikyti prie šios lygos gynybos".

"Pacers": Ron Artest - 23 tšk. (1/1 trit., 5/12 dvit., 10/11 baudų), Šarūnas Jasikevičius - 18 tšk. (2/4 trit., 4/5 dvit., 4/5 baudų), Austin Croshere - 17 tšk., Stephen Jackson - 15 tšk.

"Jazz": Deron Williams - 17 tšk. (1/2 trit., 5/8 dvit., 4/4 baudų), Mehmet Okur ir Devin Brown - po 10 tšk.

Š. Jasikevičiaus konkurentas dėl vietos startiniame penkete Jamaal Tinsley per 18 minučių pelnė 2 taškus, atkovojo ir perėmė po 2 kamuolius, tačiau 5 kartus suklydo. Jermaine O'Neal dėl traumos nerungtyniavo.

Pirmą kartą į NBA aikštes išbėgo dar dvi Lietuvos krepšinio žvaigždės. Arvydo Macijausko New Orleans/Oklahoma "Hornets" išvykoje ikisezoninėse rungtynėse palaužė Lino Kleizos Denver "Nuggets" – 100:90 (34:23, 22:18, 25:26, 19:23).

Silpniausia praėjusio sezono Vakarų konferencijos komanda, "Hornets", atitrūko dar pirmoje rungtynių pusėje (41:25). Visą dvikovą žaidimo

vadžias laikę savo rankose, jie neleido varžovams priartėti arčiau nei per 8 taškus (95:87).

Debiutinėse rungtynėse A. Macijauskas aikštėje praleido 16 minučių ir pelnė 7 taškus (2/4 dvit., 3/4 baudų), atliko 2 rezultatyvius perdavimus, atkovojo 1 kamuolį, triskart suklydo ir kartą prasižengė. L. Kleiza per 9 minutes pelnė 2 taškus (1/4 dvitaškių), atkovojo 4 kamuolius, atliko 2 rezultatyvius perdavimus bei po kartą prasižengė ir suklydo. *BasketNews.lt*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)